

ການລ້ຽງບໍລິສັດ:

ເປັນຫຍັງເຂົ້າລູກປະສົມຈຶ່ງຍັງສືບຕໍ່ຫຼົ້ມເຫຼວ ໃນຊາວນາຂະໜາດນ້ອຍຂອງເອເຊຍ

ເມສາ 2010

ແຈ້ງຂ່າວຮ່ວມໂດຍ:

Alliance of Agrarian Reform Movement (AGRA – Indonesia), Biodiversity and Community Rights Action Thailand (BIOTHAI – Thailand), Bangladesh Krishok Federation (BKF – Bangladesh), Bismarck Ramu Group (BRG – Papua New Guinea), GRAIN (International), Peasant Movement Philippines (KMP – Philippines), Farmer-Scientist Partnership for Development (MASIPAG – Philippines), Pesticide Action Network-Asia Pacific (PANAP – Malaysia), Sustainable Agriculture and Environment Development Association (SAEDA – Laos), South East Asia Regional Initiatives for Community Empowerment (SEARICE – Philippines), Policy Research for Development Alternatives (UBINIG – Bangladesh)

ເອກສານຫົວນີ້ໄດ້ແປມາຈາກເອກະສານທີ່ມີຊື່ເປັນພາສາອັງກິດວ່າ:

Feeding the corporate coffers:

Why hybrid rice continues to fail Asia's small farmers

April 2010

ຂຽນ ແລະ ສັງລວມໂດຍ: ອົງການ GRAIN ຂອງປະເທດ ຟີລິບປິນ

ແປພາສາອັງກິດມາເປັນລາວໂດຍ: ທ່ານ ມະນີວົງ ເທບພະວັນ

ຈັດພິມ ແລະ ເຜີຍແຜ່ໂດຍ: ສະມາຄົມພັດທະນາກະສິກຳ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມແບບຍືນຍົງ (SAEDA),
ຕູ້ ປ.ນ 4881, ນະຄອນຫຼວງວຽງຈັນ
ໂທລະສັບ ແລະ ແຟກ: 021-264290
Email: saedalao@gmail.com ແລະ www.saedalao.org

ສະໜັບສະໜູນ ໂດຍ: GRAIN-Phillippines

ຈຸດປະສົງໃນການຜະລິດເອກະສານສະບັບນີ້ ແມ່ນເພື່ອແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານກັບພາກສ່ວນຕ່າງໆ
ທີ່ມີຄວາມສົນໃຈ

ສະມາຄົມພັດທະນາກະສິກຳ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມແບບຍືນຍົງ (SAEDA) ແມ່ນອົງການຈັດ
ຕັ້ງທາງສັງຄົມ ທີ່ເຮັດວຽກກັບທັງຜົນກຳໄລ ເຊິ່ງມີພາລະກິດ ເພື່ອພັດທະນາຊີວິດ ການເປັນ
ຢູ່ຂອງປະຊາຊົນລາວບັນດາເຜົ່າໃຫ້ດີຂຶ້ນ ແລະ ຍືນຍົງ ເຊິ່ງມີ 3 ຂອບເຂດ ແລະ ໜ້າທີ່ຫຼັກ
ໃນການສົ່ງເສີມ ຄື: ພັດທະນາກະສິກຳຍືນຍົງ (ກະສິກຳອິນຊີ), ອະນຸລັກຊີວະນາໆພັນກະສິ ກຳ ແລະ
ຫຼຸດຜ່ອນການນຳໃຊ້ສານເຄມີຢາປາບສັດຕູພືດໃນການກະສິກຳ

ເດືອນ ພະຈິກ 2010

ຄຳນຳ

ໃນຍຸກສະໄໝແຫ່ງບັນດາທິດສະວັດໃນ ປັດຈຸບັນ, ເຂົ້າລູກປະສົມທີ່ໄດ້ຮັບການ ໂຄສະນາຂາຍໃນທົ່ວເອເຊຍນັ້ນ ແມ່ນ ລູກປົນເງິນ ເພື່ອຄວາມອິດທິວ. ມັນໄດ້ ຮັບການຍົກຍ້ອງວ່າເປັນ “ເຂົ້າວິ ເສດ” ທີ່ສາມາດແກ້ໄຂບັນຫາ ໃຫ້ແກ່ຊຸມປີ ແຫ່ງການຢຸດຈຶ່ງຂອງຜະລິດຕະພາບ ໃນນາເຂົ້າຂອງໂລກ. ໃນປີ 2000, ແຕ່ ລະລັດຖະບານຂອງບັນດາປະເທດອາ ຊຽນ ໄດ້ຕັດສິນໃຈລົງທຶນໃສ່ເຂົ້າລູກປະ ສົມ ເພື່ອ ບັນລຸເປົ້າໝາຍການພັດທະນາ

ຊາວນາມາເລເຊຍລົງສຳຫຼວດ BPH ທີ່ງານທີ່ມີສັດຕູພືດ ແຫ່ງ ສະຫັດສະວັດຂອງສະຫະປະຊາ

ຊາດເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ລົງເຄິ່ງໜຶ່ງ. ດ້ວຍຜົນສຳເລັດອັນເລັກໆນ້ອຍໆ. ຕາມຄວາມເປັນຈິງ ແລ້ວ, ກ່າວເຂົ້າປີ 2005 ເນື້ອທີ່ ທີ່ມອບໃຫ້ແກ່ເຂົ້າລູກປະສົມໃນເອເຊຍ ໄດ້ມີການເລີ່ມ ຕົ້ນຕົກຕຳລົງ ແລະ ມີໜ້ອຍປະເທດ ທີ່ຍັງຮັບ ຮອງເອົາທາງດ້ານການຄ້າ (ນອກຈາກ ປະເທດຈີນ)-ບັງຄະລາເທດ, ຟິລິບປິນ, ຫວຽດນາມ. ເຫດຜົນ ແມ່ນ: ເຂົ້າລູກປະສົມບໍ່ປະ ສົບຜົນສຳເລັດ ໃນການບັນລຸຜົນຕາມ ຄຳໝັ້ນສັນຍາ ແລະ ເຮັດໃຫ້ຊາວນາ ຕື່ນຈາກຄວາມເພັດຜັນ ແລະ ບໍ່ເລືອກເອົາ ເຂົ້າລູກປະສົມອີກ. ດັ່ງນັ້ນ, ໃນສູ່ມື້ນີ້ ເຂົ້າລູກປະສົມໄດ້ມີຄວາມກົດດັນຢ່າງແຂງແຮງກວ່າເວລາໃດໝົດ ຄືແນວໃດ? ຈະ ອະທິບາຍວິທີ ໃດຕໍ່ຄວາມພ້າວຟັງທີ່ຄາດບໍ່ເຖິງ ຂອງບັນດາບໍລິສັດແນວພັນ ທີ່ລົງທຶນ ໃສ່ຕະຫຼາດແນວ ພັນເຂົ້າລູກປະສົມ, ແລະ ເປັນຫຍັງມັນຈຶ່ງນັບມື້ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນ ໂດຍລັດຖະບານເພີ່ມຂຶ້ນ, ລັດຖະບານໄດ້ຊີ້ນຳ ສ້າງເປັນໂຄງການສົ່ງເສີມເຂົ້າລູກປະສົມໃນທົ່ວເອເຊຍ, ແລະ ໃນປັດຈຸບັນໄປເຖິງ ປາຊີຟິກ, ອະເມຣິກາ ລາຕິນ? ເຖິງວ່າຊາວນາບໍ່ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ ຈາກເຂົ້າລູກປະສົມ, ຊຶ່ງຕ້ອງເປັນ ຊາວນາຜູ້ໃດຜູ້ໜຶ່ງ ທີ່ບໍ່ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ.

ແຈ້ງຂ່າວນີ້ ໄດ້ເບິ່ງເຖິງຜູ້ໃດໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດຈາກເຂົ້າລູກປະສົມ. ມັນໄດ້ພິຈາລະນາວ່າເຂົ້າລູກ ປະສົມ ສືບຕໍ່ພົບກັບຄວາມຫຼົ້ມເຫຼວຄືແນວໃດໃນຊາວນານ້ອຍຂອງເອເຊຍ ແລະ ເປັນຫຍັງມັນຈຶ່ງໄດ້ ຮັບການຊຸກ ຍູ້ໃນປັດຈຸບັນ. ບຸກຄົນສຳຄັນໃນວົງການນັກປະສົມພັນເຂົ້າລູກປະສົມຈາກ IRRI ໄດ້ເວົ້າ ໃນທິດສະວັດ ຜ່ານມາວ່າ: “ເຕັກໂນໂລຊີດັ່ງກ່າວບໍ່ແມ່ນສຳລັບຊາວນາ ຜູ້ທີ່ຍັງດື່ມຮົນໃນລະດັບ 2-3 ໂຕນ/ເຮັກຕາ”. ຊາວນາສ່ວນໃຫຍ່ຂອງໂລກແມ່ນເໝາະກັບປະເພດນີ້, ແລະ ຄຳສັບເຫຼົ່ານີ້ຍັງຖືກຕ້ອງ ທີ່ສຸດໃນມື້ນີ້. ເຂົ້າລູກປະສົມມັນແມ່ນສຳລັບຊາວນາປະເພດຕ່າງໆ-ນັກລົງທຶນ ໄດ້ມີຄວາມພະຍາຍາມ ໃນການຄວບຄຸມ ຊາວນາຂອງໂລກ ແລະ ການສະໜອງເຂົ້າຂອງໂລກຈາກແນວພັນ.

ເຂົ້າລູກປະສົມແມ່ນຫຍັງ?

ລູກປະສົມໄດ້ຜະລິດຂຶ້ນໂດຍການປະສົມລະຫວ່າງສອງແນວພັນທີ່ໃກ້ຊິດກັນ - ມີພັນທຸກຳທີ່ບໍ່ປ່ຽນແປງ - ເປັນຊະນິດພັນຂອງພືດຈຳເພາະ. ລູກປະສົມມັນມີຈຸດພິເສດຍ້ອນວ່າມັນສະແດງອອກ ໃນສິ່ງທີ່ເອີ້ນວ່າ “ຄວາມດີເດັ່ນ” ຫຼື ພະລັງຂອງລູກປະສົມ. ຄວາມຄິດມີຢູ່ວ່າຖ້າທ່ານປະສົມລະຫວ່າງພໍ່ແມ່ທີ່ມີພັນທຸກຳທ່າງກັນ, ລູກເກີດມາຈະ “ດີກວ່າ”, ພິເສດແມ່ນທາງດ້ານສະມັດຕະພາບການຜະລິດ. ຢ່າງໃດກໍດີ, ຜົນຂອງຄວາມດີເດັ່ນຈະຈາກຫາຍໄປຫຼັງຈາກລຸ້ນທີ 1 (F1), ດັ່ງນັ້ນ ມັນຈຶ່ງບໍ່ມີຄວາມໝາຍສຳລັບ ຊາວນາໃນການຮັກສາແນວພັນທີ່ໄດ້ຈາກພືດລູກປະສົມ.

ໃນປີ 1970, ຜົນສຳເລັດຂອງສາລີລູກປະສົມໃນອະເມລິກາເໜືອ ໄດ້ກະຕຸ້ນນັກຄົ້ນຄວ້າຂອງຈີນ ເລີ່ມລົງມືເຮັດການພັດທະນາເຂົ້າລູກປະສົມ. ເຂົາເຈົ້າໄດ້ຄົ້ນພົບຕົ້ນເຂົ້າຜູ້ທີ່ເປັນໝັນທີ່ເກີດຕາມທຳມະຊາດໃນປະຊາກອນເຂົ້າປ່າ (*Oryza sativa* f. *spontanea*) ຢູ່ເກາະ ຫາຍໜານ. ເຂົາຕົ້ນນີ້ມີເນື້ອເຍື່ອຈຸລັງພິເສດ-ເນື້ອເຍື່ອຫຸ້ມແກນຈຸລັງ-ຊຶ່ງກໍ່ໃຫ້ເກີດເປັນເພດຜູ້ ທີ່ເປັນໝັນໂດຍຜ່ານການກະທົບຊຶ່ງກັນ ແລະ ກັນກັບແກນຈຸລັງ. ຕົ້ນເຂົ້ານີ້ເອີ້ນວ່າ “ເຂົ້າປ່າທີ່ມີລະອອງເກສອນບໍ່ສົມບູນ” ຫຼື WA ບໍ່ຄົບ. ນັກວິທະຍາສາດຢູ່ຈີນໄດ້ເລີ່ມປະສົມ WA ກັບເຂົ້າພັນອື່ນໆ ເພື່ອກຳນົດວ່າເພດຜູ້ທີ່ເປັນໝັນນີ້ຈະຖ່າຍທອດໄປເຖິງລຸ້ນຫຼັງ ຫຼື ບໍ່. ສິ່ງດັ່ງກ່າວ ໄດ້ປະກົດໃຫ້ເຫັນເຂົ້າຜູ້ ທີ່ເປັນໝັນ, ເອີ້ນວ່າສາຍພັນຍືນຍັນເພື່ອໄວ້ປຽບທຽບ, ເມື່ອປະສົມກັບຄືນຊ້ຳກັນຫຼາຍຄັ້ງ ເພື່ອກວດສອບຈົນກວ່າຈະສຳເລັດ ແລະ ໄດ້ເຂົ້າຜູ້ເປັນໝັນ ທີ່ມີຄວາມໝັ້ນຄົງ. ຕົ້ນເຂົ້ານີ້ເອີ້ນວ່າ “ເນື້ອເຍື່ອຈຸລັງຜູ້ເປັນໝັນ” ຫຼື ສາຍພັນ CMS. ສາຍພັນ CMS ເອົາເປັນສາຍພໍ່ແມ່ພັນ ເພື່ອຜະລິດເປັນແນວພັນລູກປະສົມ. ສາຍອື່ນອີກ ເອົາເປັນສາຍພື້ນຟູໃຫ້ກັບຄືນແນວພັນເດີມ, ມັນຈະຟື້ນຟູຄວາມສາມາດເກີດລູກໄດ້ໃຫ້ແກ່ສາຍພັນ CMS ໃນເມື່ອໄດ້ຮັບການປະສົມ. ແນວພັນທີ່ໄດ້ຈາກການປະສົມນີ້ ແມ່ນແນວພັນລູກປະສົມ F1, ຊຶ່ງຊາວນາສາມາດເຫັນໄດ້ວ່າມັນແມ່ນອັນໃດ. ຕົ້ນເຂົ້າທີ່ປູກຈາກແນວພັນ F1 ຈະສະແດງໃຫ້ເຫັນລູກປະສົມທີ່ດີ ເດັ່ນ, ຊຶ່ງຕາມທິດສະດີແລ້ວ ຈະໃຫ້ຜະລິດຕະພາບສູງ, ຕາມປົກກະຕິແລ້ວເມື່ອເຖິງລຸ້ນສອງ (F2) ຈະບໍ່ໄດ້ຄືແນວນີ້ອີກ.

ໃນປັດຈຸບັນນີ້ ນັກຄົ້ນຄວ້າໄດ້ເຮັດການທົດລອງຜະລິດເຂົ້າລູກປະສົມດ້ວຍວິທີໃໝ່. ວິທີໜຶ່ງ ເອີ້ນວ່າ “ສິ່ງແວດລ້ອມ-ພັນທຸກຳເຂົ້າຜູ້ເປັນໝັນທີ່ໄວຕໍ່ແສງ”, ຊຶ່ງນຳໃຊ້ທັງຮອບວຽນແສງ-ພັນທຸກຳເຂົ້າຜູ້ເປັນໝັນທີ່ໄວຕໍ່ແສງ (PGMS) ຫຼື ຄວາມຮ້ອນ-ພັນທຸກຳເຂົ້າຜູ້ເປັນໝັນທີ່ໄວຕໍ່ແສງ (TGMS). ສາຍພັນ PGMS ເປັນສາຍພັນທີ່ເປັນໝັນ ທີ່ກັບຄືນມີລູກໄດ້ອີກ ດ້ວຍການປ່ຽນແປງຂອງແສງຕາເວັນ. ເພາະ ສະນັ້ນ, ມັນຈຶ່ງສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ໃນເຂດອາກາດອົບອຸ່ນເທົ່ານັ້ນ. ສາຍພັນ TGMS ສາມາດກັບຄືນມີລູກໄດ້ ເມື່ອອຸນຫະພູມມີການປ່ຽນແປງ, ຊຶ່ງໝາຍຄວາມວ່າມັນສາມາດນຳໃຊ້ໄດ້ ໃນເຂດເນີນສູງຂອງ ເຂດຮ້ອນ. ວິທີການເຫຼົ່ານີ້ເປັນທີ່ຮູ້ຈັກດີ ວ່າເປັນສອງ-ລະບົບສາຍພັນມາຕັ້ງແຕ່ພວກມັນບໍ່ຕ້ອງການ ສາຍພັນຍັງຍືນ ແລະ ບໍ່ມີສາຍພັນທີ່ບໍ່ເປັນໝັນອັນໃດ ທີ່ສາມາດນຳໃຊ້ເປັນລະອອງເກສອນມາເປັນ ພໍ່ແມ່ໄດ້. ຜູ້ສະເໜີຍືນຍັນວ່າ ສິ່ງນີ້ໄດ້ນຳເອົາທາງເລືອກສຳລັບສາຍພັນຂອງພໍ່ແມ່ພັນມາໃຫ້ເຮົາຢ່າງ ກວ້າງຂວາງ, ແຕ່ວ່າ PGMS ແລະ TGMS ທັງສອງຢ່າງນີ້ ມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກຈາກຂໍ້ຈຳກັດ ທີ່ ຄ້າຍຄືກັນກັບສາຍພັນ CMS.

ການຊຸກຍູ້ລົງເສີມຄັ້ງໃໝ່ສໍາລັບເຂົ້າລູກປະສົມ.

ເດືອນເມສາ 2008, ພຽງເວລາ ບໍ່ພໍທີ່ໃດເດືອນ ພາຍຫຼັງເກີດຄວາມ ວຸ້ນວາຍ ທາງດ້ານອາ ທານ ທີ່ແຜ່ໄປ ໃນພາກຕ່າງໆ ຂອງໂລກ, ລັດຖະ ບານປະເທດ ຟີລິບປິນ ໄດ້ເປີດເຜີຍ ແຜນການ ກຸ້ມຕົນເອງ. ມັນເປັນໂຄງ ການ 1 ຕື້ ໂດລາສະຫະລັດ ແນໃສ່ ເພີ່ມການຜະລິດເຂົ້າເປືອກ ໃຫ້ ໄດ້ 19,8 ລ້ານໂຕນໃນປີ 2010, ຈາກ 16,2 ລ້ານໂຕນ ໃນປີ 2007. ຫຼາຍກວ່າ 1/5 ຂອງງົບປະມານດັ່ງ

ກ່າວ ຈະນໍາໄປໃຊ້ໃນການອຸດໜູນ ໃຫ້ແກ່ ການຈັດຫາແນວພັນເຂົ້າລູກ ປະສົມ. ໃນ ອາຟຣິກາ, ປະມານໃນ

ຫົວໜ້າຄະນະຜູ້ແທນຈີນ(ຂວາ)ອະທິບາຍເຖິງໂລຊີ ເຂົ້າລູກປະສົມໃຫ້ປະທານາທິບໍດີລີປິຣູນ(ຊ້າຍ)

ໄລຍະເວລາ ດຽວກັນນີ້, ກອງທຶນຊັບສິນຂອງກະສັດແຫ່ງປະເທດລີບີ ໄດ້ປະກາດການ ລົງທຶນໃນ ໂຄງການໃໝ່ 3 ໂຄງການໃຫຍ່ດ້ານເຂົ້າ ທີ່ປະເທດມາລີ, ລີເບເຣຍ ແລະ ໂມຊໍາບິກ. ໃນຂະນະ ທີ່ລັດຖະບານແຫ່ງ ປະເທດລີບີ ໄດ້ຫຼຸດການຜູກມັດນັກການຄ້າທີ່ມີສາຂາ ໃນຫຼາຍປະເທດ ກ່ຽວກັບການ ສະໜອງອາຫານ ແລະ ໄດ້ເວົ້າເຖິງການລົງທຶນໃສ່ການມີເຂົ້າກຸ້ມຕົນເອງ ໃນອາຟຣິກາ, ຜູ້ລົງທຶນໃນ ໂຄງການ ເຂົ້າຂອງອາຟຣິກາ ໄດ້ມີຄວາມພາກພູມໃຈປະກາດວ່າເຂົາເຈົ້າຈະບໍ່ ນໍາໃຊ້ແນວພັນເຂົ້າພື້ນ ເມືອງ ແຕ່ຈະນໍາໃຊ້ແນວພັນເຂົ້າລູກປະສົມຂອງຈີນທີ່ສະໜອງໂດຍບໍລິສັດກະສິ ກໍາທີ່ມີສາຂາ ໃນຫຼາຍປະ ເທດຂອງຈີນ ຢ່ວນລອງປົງ ໄຮເທັກຈໍາກັດ (LPHT).

ວິກິດການທາງດ້ານອາຫານ ໄດ້ເປັນປະກົດການອີກຢ່າງໜຶ່ງ ທີ່ນໍາເອົາສະກຸນເງິນຕາໃໝ່ມາໃຫ້ແກ່ ເຂົ້າລູກປະສົມ. ນັບແຕ່ເກີດວິກິດການຂຶ້ນ, ມີຫຼາຍ “ໂຄງການຄ້າປະກັນສະບຽງອາຫານ”-ມັກມີລາຍ ການອັນດຽວກັນທາງດ້ານຝຸ່ນ, ຢາປາບສັດຕູພືດ, ຊົນລະປະທານ, ເຄື່ອງກົນຈັກ ແລະ ແນວພັນເຂົ້າລູກ ປະສົມ-ໄດ້ດໍາເນີນການໂດຍລັດຖະບານໃນທົ່ວເອເຊຍ ແລະ ອາຟຣິກາ (ແລະ ສ່ວນໜຶ່ງຂອງ ປາຊີຟິກ), ໄດ້ຮັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢ່າງກວ້າງຂວາງໂດຍພາກເອກະຊົນ, ແລະ ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ມີການ ນໍາໃຊ້ແນວເຂົ້າ ລູກປະສົມຂອງຈີນ.

ປະເທດຈີນບໍ່ໄດ້ນຶງເສີຍຕໍ່ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້. ໃນຊຸມປີມໍ່ໆນີ້, ປັກກິງໄດ້ຕັ້ງໂຄງການເຂົ້າລູກປະສົມຫຼາຍໂຄງ ການໃນ ຕ່າງປະເທດໃນທົ່ວໂລກ, ມັນເປັນພາກສ່ວນໜຶ່ງຂອງການຮ່ວມມືສາກົນຂອງຈີນ (ເບິ່ງຕາຕະລາງທີ1). ຈີນຍັງໄດ້ຕັ້ງສູນຝຶກອົບຮົມເຂົ້າລູກປະສົມນາໆຊາດທີ່ຫຼຸໜານ, ສູນດັ່ງກ່າວໄດ້ທໍາການຝຶກ ອົບຮົມມາແລ້ວ 30 ຄັ້ງ ແລະ ຝຶກອົບຮົມໃຫ້ແກ່ພະນັກງານຂອງລັດ ແລະ ນັກວິຊາການດ້ານກະສິກໍາ ຫຼາຍກວ່າ 2.000 ຄົນ ຈາກ 50 ປະເທດ ນັບແຕ່ປີ 1999 ເປັນຕົ້ນມາ. ປັດຈຸບັນນີ້ ໂຄງການນີ້ຈະ ຂະຫຍາຍພາຍໃຕ້ການຕົກລົງ

ທີ່ໄດ້ປະກາດ ໃນກອງປະຊຸມຂອງຄະນະກຳມະການດ້ານເສດຖະກິດ-ສັງຄົມຂອງສະຫະປະຊາຊາດ ເພື່ອເອ
ເຊຍ ແລະ ປາຊີຟິກ (ESCAP) ໃນເດືອນ ພຶດສະພາ 2009. ປັກກິ່ງ ແລະ ສູນ ESCAP ແຫ່ງອາຊຽນ
ແລະ ປາຊີຟິກ ເພື່ອວິສະວະກຳ ແລະ ກົນຈັກກະສິກຳ (APCAEM) ຈະຮ່ວມແຮງກັນໃນໂຄງການ
ໄລຍະຍາວເພື່ອ “ຖ່າຍທອດ ເຕັກໂນໂລຊີ” ແລະ “ຂະຫຍາຍການປູກເຂົ້າລູກປະສົມ ເພື່ອຄັດເລືອກເອົາ
ຜູ້ຊ່ຽວຊານຂອງ 12 ປະເທດໃນພາກພື້ນ”. ໂຄງການໄດ້ລົງມືໃນເດືອນ ກັນຍາ 2009, ແລະ ໃນເບື້ອງ
ຕົ້ນຈະເລັ່ງໃສ່ ລາວ, ກຳປູເຈຍ ແລະ ອິນໂດ ເນເຊຍ.

ຕາຕະລາງ 1: ບາງປະເທດທີ່ ສປ ຈີນ ປະຕິບັດໂຄງການຝຶກອົບຮົມເຂົ້າລູກປະສົມ

ບຣູໄນ, ມຽນມາ, ກາເມຣູນ, ຕີມໍຕາເວັນອອກ, ລາວ, ກຳປູເຈຍ, ກີນີ-ບິສໂຊ, ອິນໂດເນເຊຍ, ລິເບເຣຍ,
ມາດາກັສກາ, ມາລີ, ໂມຊຳບິກ, ນິເຊເຣຍ, ປາກິສຖານ, ປາປົວນິວກີນີ, ຟິລິບິນ, ຊີແອຣາເລອອນນີ,
ອູການດາ, ອູສະເບກິສຖານ, ເວເນຊູແອນລາ, ຕັງຊາເນຍ.

ສ່ວນຫຼາຍ ກິດຈະກຳເຂົ້າລູກປະສົມສາ
ກົນຂອງຈີນເກືອບທັງໝົດແມ່ນປະຕິບັດ
ບໍ່ທັນໄດ້ໃນການທີ່ຈະໃຫ້ບໍລິສັດແນວພັນ
ຂອງເອກກະຊົນຈີນເປັນຜູ້ນຳໜ້າ, ແລະ
ເກືອບທັງໝົດມັກຈະເປັນບໍລິສັດດຽວ-
ບໍລິສັດ LPHT. ບໍລິສັດນີ້ ກຳເນີດມາ
ຈາກການສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນ ໂດຍສາດສະດາ
ຈານ ຢວນ ລອງປິງ, ນັກປະສົມພັນ
ຄົນສຳຄັນຂອງຈີນ, ຮ່ວມກັນກັບສູນ
ແນວພັນເຂົ້າລູກປະສົມ R&D ຂອງ
ຈີນແຫ່ງ ຫູໜານ. ຜ່ານຫຼາຍປີ, ດ້ວຍ
ການສະໜັບສະໜູນ ແລະ ການເຫັນດີ
ຂອງລັດຖະບານ, ບໍລິສັດຂອງລັດແຫ່ງນີ້

ນັກວິທະຍາສາດຈີນປະຊຸມກັບກະຊວງກະສິກຳ ແລະ
ບັນດິດສະພາວິທະຍາສາດກະສິກຳຕີມໍແລສເຕ

ໄດ້ເຕີບໃຫຍ່ຂຶ້ນ ແລະ ກາຍເປັນບໍລິສັດໃຫຍ່ທີ່ມີຄວາມສຳຄັນ ແລະ ມີສາຂາຢູ່ໃນຫຼາຍປະເທດ 26 ສາຂາ,
ແລະ ໄດ້ຈັດເຂົ້າໃນບັນຊີລາຍຊື່ຕະຫຼາດຫຸ້ນ Shenzhen, ມີຫຸ້ນສ່ວນຂະໜາດໃຫຍ່ ຊຶ່ງປັດຈຸບັນເປັນເຈົ້າ
ຂອງໂດຍບໍລິສັດຍັກໃຫຍ່ທາງດ້ານແນວພັນອັນດັບທີສີ່ຂອງໂລກ, Vilmorin/Limagrain ຂອງປະເທດ
ຝຣັ່ງ.¹ LPHT ໄດ້ຈັດໂຄງການຝຶກອົບຮົມຢູ່ ຫູໜານ ຂອງຈີນ, ມີໂຄງການພັດທະນາ ເຂົ້າລູກປະສົມ ແລະ
ຝຶກອົບຮົມຢູ່ຕ່າງປະເທດ, ເຊັ່ນຢູ່ປະເທດຕີມໍຕາເວັນອອກ, ລິເບເຣຍ ແລະ ອູ ສະເບກິສຖານ.

¹ Vilmorin ຊື້ຫຸ້ນ 46,5% ຢູ່ Changsha Xindaxin, ບໍລິສັດຈີນ, ເປັນເຈົ້າຂອງໂດຍ Hunan Xindaxin, ທີ່ຄວບຄຸມຜູ້ຖືຫຸ້ນຂອງ LPHT,
ດ້ວຍຫຸ້ນສ່ວນ 22,22%. ພາຍໃຕ້ການຕົກລົງກັບ Hunan Xindaxin, Vilmorin ສາມາດເພີ່ມຫຸ້ນຂຶ້ນໃນ Changsha Xindaxin
ຖ້າກົດໝາຍຂອງຈີນປ່ຽນເປັນ ອະນຸຍາດໃຫ້ຕ່າງປະເທດ ເຂົ້າຮ່ວມ ຢ່າງຫຼວງຫຼາຍໃນບໍລິສັດແນວພັນຂອງຈີນ. ກະລຸນາເຂົ້າເບິ່ງໃນ:

<https://balo-journal-officiel.gouv.fr/2008/0229/200802290802055.pdf>

ຍັງມີໜ້າທີ່ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂຄງການເຂົ້າລູກປະສົມຢູ່ພາກພື້ນ ເອເຊຍ-ປາຊີຟິກ APCAEM ດັ່ງທີ່ໄດ້ກ່າວມາໃນເບື້ອງ ຕົ້ນ.² ເຂົ້າລູກປະສົມເປັນທຸລະກິດ ໃຫຍ່ສໍາລັບຈີນ, ແລະເບິ່ງຄື ວ່າມັນສໍາຄັນຫຼາຍຕໍ່ນະໂຍບາຍໃໝ່ຂອງປັກກິ່ງໃນການພັດທະນາບໍລິສັດວິສາຫະກິດໃຫຍ່ ທີ່ມີຫຼາຍສາຂາຢູ່ຕ່າງປະເທດຂອງຕົນ. ແນວພັນເຂົ້າລູກປະສົມຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍທີ່ມີຂາຍຢູ່ເອເຊຍແມ່ນນໍາເຂົ້າ ຈາກບໍລິສັດຈີນ ຫຼື ອົງໃສ່ສາຍພໍ່ແມ່ພັນທີ່ມີໃບອະນຸ

ຄະນະຜູ້ແທນຈີນທີ່ອູເບກິສຖານ

ຍາດຈາກບໍລິສັດຈີນ. ລັດຖະບານອິນໂດເນເຊຍ ຍອມຮັບວ່າ ຄວາມຕ້ອງ

ການແນວພັນເຂົ້າໃນໂຄງການເຂົ້າລູກປະສົມນັ້ນມີຫຼາຍກວ່າເຄິ່ງໜຶ່ງ ແມ່ນໄດ້ນໍາເຂົ້າຈາກເຈີນ. ແນວພັນເຂົ້າລູກປະສົມສ່ວນໃຫຍ່ຂອງປະເທດ ບັງຄະລາເທດ ແລະ ປະເທດປາກິສຖານ ແມ່ນນໍາເຂົ້າຈາກຈີນ, ປະເທດມຽນມາກໍ່ເຊັ່ນດຽວກັນນີ້. ປະເທດຫວຽດນາມ ໄດ້ລົງທຶນຢ່າງໃຫຍ່ໃສ່ ການພັດທະນາອຸດສາຫະກໍາແນວພັນເຂົ້າລູກປະສົມແຫ່ງຊາດ, ແຕ່ວ່າແນວພັນເຂົ້າລູກປະສົມ ສ່ວນຫຼາຍກໍ່ນໍາເຂົ້າຈາກຈີນ. ແມ່ນແຕ່ບໍລິສັດແນວພັນເຂົ້າທ້ອງຖິ່ນໃນປະເທດຟິລິບປິນ, SL Agritech, ທີ່ສົ່ງອອກແນວພັນເຂົ້າໄປບັງຄະລາເທດ, ອິນໂດເນເຊຍ, ຫວຽດນາມ, ແລະ ໄນຈີເຣຍ, ກໍ່ຍັງມີແຫຼ່ງແນວພັນບາງແນວພັນຈາກຈີນ ແລະ ມີໃບອະນຸຍາດສາຍພໍ່ແມ່ພັນຈາກ LPHT.

ຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ສໍາລັບປະເທດຈີນ, ແຜນການທີ່ໄດ້ວາງໄວ້ຢ່າງຮອບຄອບນັ້ນ ບໍ່ພຽງແຕ່ກ່ຽວກັບແນວ ພັນ. ລັດຖະບານຈີນຍັງມີຄວາມສົນໃຈໃນການຂະຫຍາຍການຄວບຄຸມການຜະລິດເຂົ້າ ເກີນກວ່າຂອບເຂດຊາຍແດນຂອງຕົນ, ພ້ອມກັນນັ້ນ ກໍ່ຮັບປະກັນການສະໜອງເຂົ້າພາຍໃນຊາດເພື່ອລ້ຽງກໍາລັງແຮງງານທີ່ກໍາລັງເຕີບໂຕຂອງຈີນທີ່ເຮັດວຽກ ໃຫ້ແກ່ບັນດາບໍລິສັດແຫ່ງຊາດໃນດ້ານບໍ່ແຮ່, ນໍ້າມັນ ແລະ ບັນດາໂຄງການພື້ນຖານໂຄງລ່າງໃນທົ່ວໂລກ. ໃນຂະນະທີ່ລັດຖະບານໄດ້ຢຸດເຊົາໂຄງການ ຈາກກະ ຊວງກະສິກໍາມາໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນຢ່າງເປັນທາງການ ໃຫ້ແກ່ນະໂຍບາຍການໄດ້ມາຊື່ງທີ່ດິນ ໃນ ຕ່າງປະເທດ ໂດຍບໍລິສັດຈີນ, ເຊັ່ນການລົງທຶນທີ່ເກີດຂຶ້ນ ໃນລະດັບ ທີ່ບໍ່ເປັນທາງການ, ດັ່ງໃນການອະນຸມັດຂອງ ປັກກິ່ງ.³ ຍັງບໍ່ທັນມີການ ສຶກສາທີ່ສົມບູນກ່ຽວກັບການໄດ້ມາຊື່ງທີ່ດິນສໍາລັບຜະລິດອາຫານໂດຍນັກລົງທຶນຈີນ ແລະ ຖ້າປັກກິ່ງຫາກມີຂໍ້ມູນດັ່ງກ່າວ, ມັນກໍ່ບໍ່ສາມາດ ເປີດ ເຜີຍເປັນຄວາມຈິງໄດ້. ບັນ ດາປະເທດທີ່ໄດ້ມາຊື່ງທີ່ດິນ ທີ່ເກີດຂຶ້ນ ຫຼື ວາງແຜນໄວ້ ສໍາ ລັບຜະລິດເຂົ້າທີ່ໄດ້ລາຍງານແລ້ວ-ລວມມີ: ປະເທດກາເມຣູນ, ລາວ, ລີ

² UNAPCAEM “ການຝຶກອົບຮົມລະດັບພາກພື້ນ ຂອງໂຄງການຄູໂຟດ້ານເຕັກໂນໂລຊີການປູກເຂົ້າ ລູກປະສົມ ທີ່ຈັດຂຶ້ນ ໃນປະເທດຈີນ” ວັນທີ 4 ກັນຍາ 2009, http://www.unapcaem.org/Act_detail.asp?id=389

³ Jamil Anderlini, “ທັດສະນະຂອງຈີນຕໍ່ຕ່າງປະເທດກ່ຽວກັບການຊຸກຍູ້ດ້ານອາຫານ” ໜັງສືພິມ Financial Times, ສະບັບວັນທີ 8 ພຶດສະພາ 2008, http://www.ft.com/cms/s/O/cb8a989a-1d2a-11dd-82ae-000077b07658.html?nclink_check=1

ເບເຣຍ, ເມັກຊິໂກ, ໄນຈີເຣຍ, ຟິລິບປິນ, ຣັດເຊຍ, ຕັງຊານີຍ, ແລະ ອູການດາ. ອີກຢ່າງໜຶ່ງ ບໍລິສັດຈີນໄດ້ມີ ການວ່າຈ້າງໂດຍນັກລົງທຶນຕ່າງປະເທດ ໃຫ້ສະໜອງເຕັກໂນໂລຊີ ແລະ ບໍລິຫານໂຄງການເຂົ້າຂະໜາດໃຫຍ່ຂອງເຂົາເຈົ້າ. ເຊັ່ນ ໃນກໍລະນີໂຄງການຂອງຊາວລີບີໃນອາຟຣິກາ. ເຊັ່ນດຽວກັນ, ປະເທດເວເນຊູແອນລາ ໄດ້ເຈລະຈາກັບບໍລິສັດແນວພັນເຂົ້າລູກປະສົມ ຂອງຈີນ ໃຫ້ການຊ່ວຍເຫຼືອແກ່ໂຄງການເຂົ້າຂອງຕົນ.

ການປ່ຽນຮູບແບບການປູກໃນປາຊີຟິກ

ຮ່ອມພູຮາມ ໃນປາປົວນິວກິນີ (PNG) ມັນບໍ່ແມ່ນປະເພດທີ່ເປັນບ່ອນທີ່ທ່ານມຸ່ງ ຫວັງຢາກໄດ້ເປັນທຶງນາສຳລັບເຂົ້າລູກ ປະສົມ. ປະຊາຊົນຢູ່ບ່ອນນັ້ນ, ກໍ່ຄືກັນ ກັບບ່ອນອື່ນຂອງ PNG, ເຂົາເຈົ້າບໍ່ມີ ຄວາມຊື່ນເຄີຍ ໃນການປູກ ແລະ ກິນເຂົ້າ. ແຕ່ວ່າໃນປີກາຍນີ້ ມີບາງຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນໃນເຂດຮ່ອມພູຮາມ, ແມ່ນແຕ່ Usino /Bundi ແລະ ສ່ວນໜຶ່ງຂອງ ເຂດພື້ນທີ່ແຄມຝັ່ງທະເລ Rai ຂອງ ແຂວງມາດັງ, ໄດ້ເລີ່ມຕົ້ນປູກເຂົ້າລູກປະສົມຈາກຈີນ. ເຈົ້າຂອງບໍລິສັດຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ຊາວຈີນ, ຮາມ ນິໂກ ຈຳກັດ, ຮັບຜິດຊອບ ໂຄງການໃຫຍ່ ຮາມ ນິກແກນ, ໄດ້ແນະນຳການປູກເຂົ້າລູກປະສົມ ໃຫ້ແກ່ຊາວບ້ານທີ່ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ ທີ່ໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກການຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ເພື່ອສະໜອງ ໃຫ້ແກ່ແຮງງານຊາວຈີນ. ໂດຍການໃຫ້ຄວາມຊ່ວຍເຫຼືອຂອງຮາມ ນິໂກ, ຊາວບ້ານຂອງກູຣຳບູກາຣີ ທີ່ໃຫ້ເຂົ້າຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ພິ ເສດ ໄດ້ເຂົ້າເຮັດວຽກໃນຟາມຂະໜາດໃຫຍ່ທີ່ນຳໃຊ້ແນວພັນເຂົ້າລູກປະສົມ. ຮາມນິໂກ ເຊື່ອວ່າໄດ້ໃຫ້ການ ຊ່ວຍເຫຼືອແກ່ຊາວກະສິກອນ 33 ຄົນ ໃນເຂດກູຣຳບູກາຣີ ດ້ວຍແນວພັນເຂົ້າລູກປະສົມ. ຕາມທີ່ເລົ່າລືກັນວ່າບໍລິສັດຍັງໄດ້ຕັ້ງໂຮງສີເຂົ້າໃຫ້ຊາວບ້ານ. ນັບແຕ່ໂຄງການນິກແກນໄດ້ເລີ່ມນຳໃຊ້, ຮາມ ນິໂກ ໄດ້ສ້າງທຶນທາງ ແລະ ຊ່ວຍເຈົ້າຂອງທີ່ດິນປູກເຂົ້າເປັນການໃຫຍ່ເພື່ອສະໜອງ ໃຫ້ແກ່ບໍ່ແຮ່.

ຕູມາຣູໄຊ, ຊາວນາຈາກບ້ານດານາກາຣີໄດ້ເວົ້າວ່າ: “ຂ້ອຍຮູ້ວ່າຊາວຈີນກິນເຂົ້າຈຳນວນຫຼາຍ, ຍ້ອນແນວນັ້ນຂ້ອຍຈຶ່ງຕ້ອງການປູກເຂົ້າຫຼາຍໆ ແລະ ຂາຍໃຫ້ເຂົາເຈົ້າ”. ດານາກາຣີ ແລະ ເມຍວີ ແມ່ນ ສອງບ້ານ ຂອງສູນຍົກຍ້າຍຊຶ່ງເປັນບ່ອນທີ່ບັນດາຄອບຄົວໄດ້ຍ້າຍມາຈາກບໍ່ແຮ່

ຊາວນາໃນ Usino, PNG, ໃກ້ໆກັບບໍ່ແຮ່

ນາຍົກລັດຖະມົນຕີແຫ່ງຕີມໍແລສເຕ
ກຳລັງເກັບກ່ຽວເຂົ້າລູກປະສົມ

ໄດ້ຮັບການສົ່ງເສີມໃຫ້ ປູກເຂົ້າລູກປະສົມຂາຍໂດຍກົງໃຫ້ແກ່ຜູ້ຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່. ຫາວຊາວຈູນ, ຜູ້ຊ່ວຍ ຜູ້ຈັດການ ຂອງຮາມ ນິໂກ ໄດ້ເວົ້າວ່າ ການລິເລີ່ມນີ້ ໝາຍເຖິງການຕຽມການ ໃຫ້ແກ່ການຫາລ້ຽງຊີບ ສໍາລັບບັນດາ ຄອບຄົວທີ່ຍົກຍ້າຍ ເມື່ອ ບໍ່ແຮ່ໄດ້ມີ ການນໍາໃຊ້. ໂຄງການຮາມ ນິກ ແກນ ຈະມີອາຍຸການຫຼາຍກວ່າ 40ປີ. ໃນ ຊ່ວງເວລາມຸ່ງນີ້, ໄດ້ມີຄວາມສົງໄສວ່າ ການລິເລີ່ມປູກເຂົ້ານັ້ນ ແມ່ນເຈດຕະ ນາດີ ຂອງໂຄງການແທ້ຫຼືບໍ່, ຫຼື ເປັນພຽງ ອຸບາຍ ເພື່ອໃຫ້ເຫດຜົນ ໃນການເຄື່ອນ ຍ້າຍຫຼາຍກວ່າ.

ຊຸມຊົນຊາວກະສິກອນເຂດຮ່ອມພູຮາມ ໄດ້ມີການດໍາລົງຊີວິດເຮັດການຜະລິດກຸ້ມຕົນເອງເປັນສ່ວນຫຼາຍ, ຊຶ່ງໝາຍຄວາມວ່າ ຈຸດປະສົງຫຼັກຂອງການປູກພືດ ແມ່ນເພື່ອແກ້ໄຂອາຫານ ແລະ ຊີວິດການເປັນຢູ່ ດ້ວຍການນໍາໃຊ້ແນວພັນຂອງທ້ອງຖິ່ນທີ່ມີຄວາມໝາຍສໍາຄັນທາງດ້ານວັດທະນະທຳ ແລະ ປະເພນີ. ຊາວ ກະສິກອນທີ່ເຮັດການຜະລິດກຸ້ມຕົນເອງໃນ PNG ພໍໃຈໃນແນວພັນ ແລະ ຄວາມຫຼາກຫຼາຍ ຂອງພືດ ທີ່ເປັນອາຫານທີ່ແທດເໝາະກັບເງື່ອນໄຂຂອງອາກາດເຂດຮ່ອມ, ລະດູການ, ປະເພດດິນ ແລະ ພືດພັນ. ເຫຼົ່ານີ້ລວມມີ ເຜືອກ, ກ້ວຍ, ສາຄູ, ມັນ ແລະ ມັນດ້າງ. “ຍ້ອນໂຄງການ ເຂົ້າລູກປະສົມ, ທ້ອງຖິ່ນ ໄດ້ກ້າວເຂົ້າສູ່ການປູກແບບໃໝ່ຄືປູກພືດເປັນສິນຄ້າຢ່າງສົມ ບູນແບບ ທີ່ບໍ່ຖືກກັນກັບລະບົບອາຫານກິນ ແລະ ການປູກທີ່ເຄີຍປະຕິບັດກັນມາ. ສໍາລັບທ້ອງຖິ່ນ ແລ້ວ, ເຂົ້າສາມາດເປັນໄພຕໍ່ກັບພືດປູກຂອງທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ວັດທະນະທຳ” ອີງຕາມກຸ່ມ ບິສນັກ ຮາມ (BRG) ອົງການ ມາດາງ (NGO) ທ້ອງຖິ່ນທີ່ ໄດ້ຕິດຕາມໂຄງການເຂົ້າ.

ປະເທດຈີນຍັງໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມໃນການສ້າງຕັ້ງໂຄງການປູກເຂົ້າຢູ່ ຕີມໍແລສເຕ, ທີ່ບໍ່ຫ່າງໄກຈາກ PNG ພໍທໍ່ໃດ, ໂດຍຜ່ານໂຄງການທີ່ເອີ້ນວ່າໂຄງການຮ່ວມມືດ້ານການກະສິກໍາ ຈີນ-ຕີມໍຕາເວັນອອກ ທາງດ້ານເຕັກ ໂນໂລ ຊີ ເຂົ້າລູກປະສົມ ທີ່ໄດ້ເລີ່ມຕົ້ນໃນປີ 2008. ການຊ່ວຍເຫຼືອທາງດ້ານເຕັກ ນິກແມ່ນທາງລັດຖະ ບານຈີນ ເປັນຜູ້ສະໜອງໃຫ້ໂດຍແມ່ນສູນແລກປ່ຽນ ເຕັກໂນໂລຊີສາກົນ ລອງປົ່ງເປັນຜູ້ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ. ການຮ່ວມມື ບໍ່ແມ່ນພຽງແຕ່ປ່ຽນແທນໃນສິ່ງທີ່ໄດ້ປູກຢູ່ຕີມໍຕາເວັນອອກ (ໄມ້ໃຫ້ໝາກ, ພືດໃຫ້ຫົວ, ແລະ ອື່ນໆ) ເທົ່ານັ້ນ ແຕ່ຍັງນໍາເຂົ້າມາຊຶ່ງເຕັກໂນໂລຊີເຂົ້າລູກ ປະສົມທີ່ນໍາໜ້າ ແລະ ເຄື່ອງກິນຈັກກະສິກໍາ ໂດຍຜ່ານການສາທິດ ທາງດ້ານເຕັກນິກ ແລະ ການຝຶກອົບຮົມ.⁴ ຍ້ອນວ່າໂຄງການສິ້ນສຸດ ໃນປີ 2010, ສອງປະເທດໄດ້ ເຊັນສັນຍາເພື່ອຕໍ່ໂຄງການ ແລະ ກ້າວໄປສູ່ໂຄງການໄລຍະສອງ, ເພື່ອສົ່ງເສີມຊາວກະສິກອນ ໃຫ້ນໍາໃຊ້ ເຂົ້າລູກປະສົມ.⁵

⁴ ສູນແລກປ່ຽນສາກົນ, “ຈີນ-ຕີມໍຕາເວັນອອກຮ່ວມມືການກະສິກໍາທາງດ້ານເຕັກໂນໂລຊີເຂົ້າລູກປະສົມ” ວັນທີ 31 ກໍລະກົດ 2009, <http://www.hybrice.com/en/Introltern.asp?IntrolD=12>

⁵ “ບໍລິສັດຈີນໄດ້ໃຫ້ຄວາມສົນໃຈທາງດ້ານໄຟຟ້າຂອງ ຕີມໍ ຕາເວັນອອກ” Macauhub, ວັນທີ 17 ມີນາ 2010, <http://www.macaubhub.com.mo/en/news.php?ID=9103>

ບັນຫາທີ່ດິນ ແລະ ເຂົ້າລູກປະສົມ

ຈົນບໍ່ໄດ້ຖືກໂດດດ່ຽວໃນການເຮັດທຸລະກິດສໍາລັບເຂົ້າ. ການຮ່ວມລົງທຶນຜະລິດເຂົ້າໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງໄວວາ, ໂດຍສະເພາະໃນອາຟຣິກາ, ນັກລົງທຶນຊາວບະເຣຊິນ ໄດ້ສ້າງຟາມຜະລິດເຂົ້າຂະໜາດໃຫຍ່ຢູ່ກູຢານາ ແລະ ການາ. ຈະເຣີນ ໂພຄພັນ, ບໍລິສັດຍັກໃຫຍ່ດ້ານການກະສິກໍາຂອງໄທ, ໄດ້ເຂົ້າໄປປະເທດໄນຈີເຣຍໃນຕົ້ນປີ 2010 ເພື່ອ

ສໍາຫຼວດໂອກາດ ໃນການລົງທຶນຜະລິດເຂົ້າ, ໃນຂະນະທີ່ໄທ ທີ່ເປັນດິນແດນຂອງເຂົ້າສາກົນ ທັງເປັນຜູ້ສົ່ງອອກເຂົ້າ

ນັກວິທະຍາສາດຈີນກໍາລັງສົນທະນາເລື່ອງເຂົ້າລູກປະສົມ ກັບທາງການຂອງອູເບກິສຖານ

ທີ່ນໍາໜ້າກໍ່ໄດ້ເຮັດຄືກັນນີ້ໃນການາ. ໂອລໍາແຫ່ງສິງກະໂປ ກໍາລັງເຮັດສັນຍາກັບທາງການຂອງອູເບກິສຖານຜະລິດເຂົ້າ ທີ່ເປັນໂຄງການຂະໜາດໃຫຍ່ຢູ່ໄນຈີເຣຍ. ບໍລິສັດຂອງສິງກະໂປອີກບໍລິສັດໜຶ່ງ, Vita Grain ໄດ້ເຊົ່າເນື້ອທີ່ດິນຂະໜາດ ໃຫຍ່ເພື່ອຜະລິດເຂົ້າລູກປະສົມໃນໂມຣີຕີອຸສ ແລະ ໂມຊໍາບິກ.

ຄ້າຍຄືກັນນີ້, ທີມນັກວິທະຍາສາດຫວຽດນາມ, ນໍາພາໂດຍສາດສະດາຈານວໍຕິງຊວນ, ອະທິການບໍດີມະຫາວິທະຍາໄລ ອານຢາງ, ໄດ້ມາທີ່ຊີແອຣາເລອອນ ຢ່າງໜ້ອຍແຕ່ປີ 2007 ເພື່ອທົດສອບຜະລິດຕະພາບເຂົ້າຫວຽດນາມ 50 ຊະນິດ. ຢ່າງຊັກໃນປີນີ້, ຊາວກະສິກອນຫວຽດນາມ 20ຄົນ ຈາກເຂດ 3 ຫຼຸ່ມແມ່ນໍ້າຂອງຈະໄປເຖິງຊີແອຣາເລອອນ ເພື່ອຝຶກອົບຮົມດ້ານເຕັກນິກການປູກເຂົ້າ ຂອງຫວຽດນາມໃຫ້ແກ່ຊາວກະສິກອນໃນທ້ອງຖິ່ນ. ອີງຕາມເວັບໄຊຂອງລັດຖະບານແຫ່ງຊີແອຣາເລອອນ, ເນື້ອທີ່ດິນ ແຕ່ 300.000-1 ລ້ານເຮັກຕາ ໄດ້ຮັກສາໄວ້ສໍາລັບໂຄງການ “ການຮ່ວມມື” ກັບຫວຽດນາມ. ທ່ານ ຊວນ, ຜູ້ທີ່ເປັນທັງທີ່ປຶກສາອາວຸໂສຂອງບໍລິສັດທີ່ນໍາພາດ້ານເຂົ້າຂອງຫວຽດນາມບໍລິສັດໜຶ່ງ, ບໍລິສັດ ມິງກາດເຕີນຈໍາກັດ, ໄດ້ເວົ້າວ່າ, ພາຍໃຕ້ໂຄງການ, ບໍລິສັດຫຼັກຈະໄດ້ເປີດກິດຈະການ ແລະ ຍັງຈະພະຍາຍາມຖອດແບບໄປສູ່ປະເທດອື່ນ. ລາວໄດ້ເວົ້າວ່າຫວຽດນາມໄດ້ມີຄວາມມຸ່ງຫວັງໃຫ້ ຊີແອຣາເລ ອອນກາຍເປັນຜູ້ສະໜອງຫຼັກທາງດ້ານແນວພັນເຂົ້າໃນອະນາຄົດ.

ທີ່ດິນປູກເຂົ້າແບບເປີດກວ້າງ (ແບບເປັນຟາມ) ໃນເອເຊຍໄດ້ເປັນເປົ້າໝາຍສໍາຄັນເຊັ່ນກັນສໍາລັບການລົງທຶນເປັນກຸ່ມແບບໃໝ່, ແລະ ບັນດາລັດຖະບານຂອງອາຊຽນສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນມີຄວາມຍິນດີໃຫ້ການຕ້ອນຮັບການລົງທຶນເຫຼົ່ານີ້. ນັກລົງທຶນຈາກສະຫະລັດອາຣັບເອມິເຣັດ ໄດ້ເຈລະຈາເພື່ອຜະລິດເຂົ້າວົດ ແລະ ເຂົ້າໃນປາກິສຖານໃນເນື້ອທີ່ດິນ 800.000 ເຮັກຕາ ເພື່ອສົ່ງອອກໃຫ້ສະຫະລັດອາຣັບເອມິເຣັດ. ກຸ່ມຊາວຕີບິນ ລາເດັນ ທີ່ໄດ້ຕິດຕາມແຜນການ ການລົງທຶນໃສ່ການຜະລິດເຂົ້າແບບເປີດກວ້າງໃນວົງ ເງິນ

4,3 ຕື້ໂດລາສະຫະລັດ ໃນເມໂຣແກ, ແຂວງປາປົວ, ອິນໂດເນເຊຍ, ກູເວດ ໄດ້ມີການເຈລະຈາ ເຂົ້າເນື້ອທີ່ດິນຂະໜາດໃຫຍ່ເພື່ອຜະລິດເຂົ້າຢູ່ລາວ, ກຳປູເຈຍ, ໃນຂະນະທີ່ກຸ່ມບໍລິສັດລົງທຶນ ທີ່ຕັ້ງຢູ່ ອິສຕອາລີ, ກຸ່ມບໍລິສັດ BKK, ໄດ້ເລີ່ມລົງມືເຮັດການລົງທຶນ ໃນວົງເງິນ 600 ລ້ານ ໂດລາສະຫະລັດ ໃສ່ການປູກພືດໃນກຳປູເຈຍ ຊຶ່ງໃນນັ້ນລວມມີເຂົ້າ ແລະ ຈະກວມເນື້ອທີ່ດິນປະມານ 100.000 ເຮັກຕາ. ບໍລິສັດຍັກໃຫຍ່ສຸດຂອງເອເຊຍທີ່ເຮັດທຸລະກິດການກະເສດ ກໍໄດ້ກະໂດດເຂົ້າມາສູ່ການຜະລິດເຂົ້າ, ເຊັ່ນ ກຸ່ມ CP ໃນປະເທດໄທ, ຊິມດາບີ

ປະທານາທິບໍດີຟິລິບປິນ(ຂວາ), ເລຂາທິການຝ່າຍກະສິກໍາ(ກາງ) ລົງກວດກາສາງເຂົ້າ; ປີນີ້ໄດ້ຊື້ເຂົ້າທັງໝົດ 2,2 ລ້ານໂຕນ (ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: <http://www.news.nfo.ph/>)

ໃນມາເລເຊຍ, ແລະ ແຊນມິແກນ ໃນຟິລິບປິນ. ແຊນມິແກນໄດ້ໂຮມແຮງກັນກັບ ກຸ່ມ Kuok ຂອງມາເລເຊຍໃນປີ 2008 ດ້ວຍເງິນທຶນມະຫາສານ ເຖິງ 1 ຕື້ ໂດລາສະຫະລັດ, ການຮ່ວມທຸລະກິດດັ່ງກ່າວເອີ້ນວ່າການບຳລຸງສ້າງອະນາຄົດຂອງພວກເຮົາ. ໂຄງການໄດ້ກ່ຽວຂ້ອງກັບການກະສິກຳຂອງຟິລິບປິນ ແລະ ກົມປະຕິຮູບທີ່ດິນ, ຊຶ່ງໄດ້ຮ່ວມກັນ ກຳນົດຄວາມສາມາດເປັນໄປໄດ້ຂອງເນື້ອທີ່ດິນ 3,6 ລ້ານເຮັກຕາ, ລວມທັງເນື້ອທີ່ງົ່ວໃຫຍ່ໃນປັດຈຸບັນ ຂອງປະເທດໂດຍອີງໃສ່ການຄຸ້ມຄອງເນື້ອທີ່ປ່າໄມ້ໂດຍຊຸມຊົນ(CBFM). ປະທານບໍລິສັດແຊນມິແກນ, ທ່ານ Ramon Ang, ໄດ້ເປີດເຜີຍວ່າ ພຶດບຸລິມະສິດທີ່ຈະປູກຢູ່ຕະຫຼອດຂອງເຂົາເຈົ້າແມ່ນ “ເຂົ້າ, ສາລີ, ອ້ອຍ ແລະ ໝາກພ້າວ ” ທ່ານຍັງເວົ້າອີກວ່າ ເຂົາຈະນຳໃຊ້ເຮັດເບຍ. ບໍລິສັດແຊນມິແກນ ແມ່ນບໍລິສັດຍັກໃຫຍ່ດ້ານອາຫານ, ເຄື່ອງດື່ມ ແລະ ທຸ້ມຫໍ່ ໃນຟິລິບປິນ, ແລະ ໃກ້ຈະຜູກຂາດດ້ານ ການຕະຫຼາດທ້ອງຖິ່ນສຳລັບເບຍ. ໃນເວລາດຽວ ກັນນັ້ນ, ການຮ່ວມທຸລະກິດ ອາດພິຈາລະນາເຖິງພືດ ປູກອື່ນໆເຊັ່ນ: “ຕົ້ນປາມ”, ໂດຍອີງຕາມກຸ່ມ ຂອງ Ang. Kuok Wilmar, ໜຶ່ງໃນບໍລິສັດຍັກໃຫຍ່ຂອງ ໂລກທາງ ດ້ານການຄ້າ ແລະ ປຸງແຕ່ງ ນ້ຳມັນປາມ.⁶

ບັນດານັກລົງທຶນເຫຼົ່ານີ້ ໄດ້ພະຍາຍາມດຶງແຜນທີ່ການຜະລິດເຂົ້າຂອງທົ່ວໂລກຄືນມາ ແລະ ສ້າງຕົວແບບໃໝ່ໃຫ້ແກ່ ການຄຸ້ມຄອງການຜະລິດເຂົ້າແບບເປີດກວ້າງ. ໄດ້ມີແຜນ ການຫັນ ປ່ຽນໄປສູ່ກຸ່ມຜະລິດເຂົ້າແບບເປີດກວ້າງ, ເຮັດເປັນບໍລິສັດທີ່ມີການດຳເນີນງານຕາມສາຍຕັ້ງ-ປະສົມປະສານກັບເຮັດສັນຍາການຜະລິດ ຫຼື ເຮັດແບບຄວບຄຸມເນື້ອທີ່ດິນໂດຍກົງ ແລະ ເຮັດການ ຜະລິດແບບເປີດກວ້າງ, ໂດຍການ

⁶ Albert Castro “ແຊນມິແກນ, ກຸ່ມ Kuok ກັບ 1 ຕື້ ໂດລາ ໃນການລົງທຶນເປັນຟາມ” ມາລາ ຢາ ວັນທີ 4 ກໍລະກົດ 2008. <http://www.malaya.com.ph/jul04/busi1.htm>

ຮ່ວມທຸລະກິດຂອງລັດ. ບັນດານັດລົງທຶນ ເຫຼົ່ານີ້ ແມ່ນບໍ່ໄດ້ຮັບຜົນກຳໄລໃນແນວ ພັນທີ່ຊາວກະ ສິກອນ ຂະໜາດນ້ອຍໄດ້ ມີການພັດທະນາຂຶ້ນຢ່າງລະມັດລະວັງ

ແລະ ທະນູບຳລຸງໃຫ້ແທດເໝາະກັບ ເງື່ອນໄຂ ແລະ ວັດທະນະທຳຂອງທ້ອງ ຖິ່ນ. ເຂົາເຈົ້າຕ້ອງການຊະນິດພັນ ທີ່ ແທດເໝາະກັບຮູບ ແບບຂອງການຜະ ລິດ-ຂະໜາດໃຫຍ່,ທີ່ມີການນຳໃຊ້ເຄື່ອງ ກົນຈັກ, ເຄມີສິ້ນເຂົ້າ ຂອງການກະສິກຳ, ສຳລັບສົ່ງອອກ.ໃນບາງກໍລະນີ, ເຂົາເຈົ້າ ສາມາດໃຫ້ແຫຼ່ງກຳເນີດຊະນິດພັນສາຍ ເລືອດຊິດຊຶ່ງ ບັນລຸເຖິງສິ່ງທີ່ຕ້ອງການ ຈາກພາກລັດ. ແຕ່ວ່າໃນຕົວຈິງແລ້ວເຫັນ ວ່າໂຄງການປະສົມພັນເຂົ້າ ພາກລັດສ່ວນ ໃຫຍ່ໃນປັດຈຸບັນໄດ້ຫັນ ເປັນຂອງເອກະ ຊົນ-ແລະ ມີຈຳນວນໜ້ອຍໜຶ່ງບໍ່ໄດ້ຜະລິດ ແນວພັນຕາມທິດທາງຂອງ “ລັດ” ເລີຍ.

ນອກຈາກຈີນ, IRRI ເປັນແມ່ແຮງທີ່ສຳຄັນອັນດັບໜຶ່ງ ຂອງເຂົ້າລູກປະສົມ. ເຈົ້າໜ້າທີ່ຂອງ IRRI (ຊ້າຍ) ໃນກອງປະຊຸມສາກົນກ່ຽວກັບເຂົ້າລູກປະສົມ. (<http://beta.irri.org/news/bulletin/2008.37/bulling/>)

ການຫັນເປັນເອກະຊົນຂອງການຜະລິດແນວພັນຂອງລັດ

ສູ່ມື້ນີ້ ພາກເອກະຊົນໄດ້ເຂົ້າມາ ຄວບຄຸມ ການຜະລິດແນວພັນ ເຂົ້າ ແລະ ແນວປູກສຳລັບການ ຕະຫຼາດ. ໃນຊຸມປີມື້ນີ້, ບໍລິສັດ ຍັກໃຫຍ່ດ້ານແນວພັນນາໆຊາດ, ເຊັ່ນ Bayer ແລະ DuPont, ໄດ້ລົງທຶນ ຫຼາຍຕື້ໂດລາສະຫະ ລັດ ໄດ້ກ້າວເຂົ້າໄປສູ່ຕະຫຼາດ ແນວພັນເຂົ້າ, ດ້ວຍເກືອບທັງ ໝົດຂອງວົງເງິນດັ່ງກ່າວ ແມ່ນລົງທຶນໃສ່ເຂົ້າລູກປະສົມ. ມັນບໍ່ແມ່ນຜົນງານຂອງເຂົ້າລູກປະສົມ ທີ່ດຶງດູດບໍລິສັດແນວພັນ. ຄວາມຈິງ ແລ້ວ ແມ່ນຊາວກະ ສິກອນບໍ່ສາມາດຮັກສາແນວປູກ ຈາກຊະນິດ ພັນເຫຼົ່ານີ້, ເພາະສະນັ້ນຈຶ່ງເປັນ ການຄ້າປະກັນ ການຕະຫຼາດໃຫ້ແກ່ບັນດາບໍລິສັດ. ໃນປີ 2007, ບໍລິສັດແນວໜ້າທາງດ້ານແນວພັນ ທັງໝົດຂອງໂລກ 5 ບໍລິສັດໄດ້ປະ ກາດເຂົ້າສູ່ອຸດສາຫະກຳ ແນວພັນ ເຂົ້າລູກປະສົມຂອງເອເຊຍ. ແລະ ຄຸງຄູ່ກັນກັບຜູ້ແຂ່ງຂັນໃຫຍ່ໆລະ ດັບສາກົນເຫຼົ່ານີ້, ຍັງມີບໍລິສັດຈຳນວນບໍ່ໜ້ອຍຂອງ ອາຊຽນທີ່ເປັນເຈົ້າ ການໃນຕະຫຼາດແນວພັນ ເຂົ້າລູກປະສົມ, ເຊັ່ນ CP, SL Agritech, ແລະ Shendong Seeds (ຕາຕະລາງ 2).

ໂຄງການຂອງພາກລັດ ໄດ້ຫັນໄປສູ່ການເປັນຫຸ້ນສ່ວນເພີ່ມຂຶ້ນເລື້ອຍໆກັບພາກເອກະຊົນເພື່ອຊອກຫາ ທຶນ, ແລະ ຄວາມແຕກຕ່າງລະຫວ່າງພາກລັດ ແລະ ພາກເອກະຊົນໜ້ອຍລົງເລື້ອຍໆ. ຜົນປະກົດ ອອກມາວ່າ, ໂຄງການແນວພັນເຂົ້າ “ພາກລັດ” ໄດ້ເພີ່ມຈຸດສຸມໃສ່ລູກປະສົມ, ແລະ ເຊົາໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນການ

ພັດທະນາຊະນິດພັນສາຍເລືອດຊິດ ຫຼື ປັບປຸງແນວພັນພື້ນເມືອງທີ່ມີຄວາມສາມາດ ປັບຕົວຕໍ່ສະພາບ ງື່ອນໄຂການກະສິກຳ-ດິນຟ້າອາກາດ.

ຕໍ່ກັບບັນຫານີ້, ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າເຂົ້ານາງຊາດ (IRRI), ຊຶ່ງຢືນຢູ່ແຖວໜ້າໃນການພັດທະນາເຂົ້າລູກ ປະສົມ ສໍາລັບເຂດຮ້ອນທີ່ສຸດຂອງໂລກນັບແຕ່ທ້າຍຊຸມປີ 1980, ໄດ້ນໍາພາວາລະການລວມຕົວກັນ ຂອງພາກລັດ ແລະ ເອກະຊົນ. ໃນປີຜ່ານມາໄດ້ມີການເລີ່ມຂອງກຸ່ມບໍລິສັດພັດທະນາເຂົ້າລູກປະສົມ (HRDC), ເປັນຖານຂອງບໍລິສັດທຸ່ນສ່ວນກັບພາກເອກະຊົນໃນດ້ານເຂົ້າລູກປະສົມທີ່ເຮັດໃຫ້ການຄົ້ນ ຄວ້າ ເຂົ້າກັນກັບການພັດທະນາລະຫວ່າງພາກລັດ ແລະ ພາກເອກະຊົນ ແລະ ໝັ້ນໃຈວ່າ ອັດຕາສ່ວນ ຮ້ອຍຂອງຄ່າທຳນຽມຕ້ອງກັບຄືນຫາ IRRI. HRDC ບໍ່ພຽງແຕ່ເຮັດໃຫ້ບໍລິສັດເອກະຊົນມີສິດພິ ເສດໃນການ ເຂົ້າເຖິງການໂຄສະນາການຮັກສາເຊື້ອພັນ, ແຕ່ຍັງສາມາດເຮັດໃຫ້ການພັດທະນາການ ເຜີຍແຜ່ສາຍພັນເຂົ້າ ລູກປະສົມເພື່ອຫັນເປັນການຄ້າງ່າຍຂຶ້ນ. ໃນປີມໍ່ໆມານີ້, ຍັງໄດ້ເຊັນທຸ່ນສ່ວນພິ ເສດ ກັບບໍລິສັດ DuPont ທີ່ຕັ້ງຢູ່ອະເມລິກາ, ບໍລິສັດແນວພັນອັນດັບ 2 ຂອງໂລກ ແລະ ທັງເປັນ ຜູ້ບຸກເບີກ ລູກປະສົມ ສາກົນ, ເພື່ອພັດທະນາເຂົ້າລູກປະສົມສາຍພັນໃໝ່ທີ່ DuPont ຈະນໍາໄປຂາຍ, ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ວ່າບາງສ່ວນ ຂອງຄ່າທຳນຽມຈະໄຫຼກັບຄືນສູ່ IRRI.

ຕາຕະລາງ 2: ບັນດາບໍລິສັດທີ່ຂາຍແນວປູກເຂົ້າລູກປະສົມ.

ບໍລິສັດ	ປະເທດ	ເຂົ້າລູກປະສົມມີໃນ ສາກົນ	ພັນທະພາບ, ຮ່ວມທຶນ, ສາຂາ
Advanta	ອິນເດຍ	ອິນເດຍ, ອິນໂດເນເຊຍ, ຟິລິບປິນ, ຫວຽດນາມ	IRRI-HRDC
Bayer	ເຍີລະມັນ	ບະເຣຊິນ, ມຽນມາ, ຈີນ, ອິນເດຍ, ຟິລິບ ປິນ, ອິນໂດເນເຊຍ, ໄທ, ສະຫະລັດອະເມລິກາ, ຫວຽດນາມ	Granja 4 Irmaos(ບະເຣຊິນ), ກະຊວງ ກະສິກຳມຽນມາ, Ludan(ຈີນ), Nong Ke(ຈີນ), ສະຖາ ບັນຄົ້ນຄວ້າເຂົ້າແຫ່ງ ຊາດຈີນ, ເຂົ້າລູກປະສົມສາກົນ(ອິນເດຍ), ProAgro(ອິນເດຍ)
BRAC	ບັງຄະລາເທດ	ບັງຄະລາເທດ	
Devgen	ເນເທີແລນ	ອິນເດຍ, ອິນໂດເນເຊຍ, ເຄນຍາ, ຟິລິບປິນ	Leads Agri(ອິນເດຍ), Mahyco (ອິນເດຍ), Monsanto(ສະຫະລັດອະເມລິກາ),PT(ແປກເຊໂຮ) Sang Hyang Seri (ອິນໂດເນເຊຍ)
DuPont	ສະຫະລັດ ອະເມລິກາ	ອິນເດຍ, ອິນໂດເນເຊຍ	SPIC-PHI(ອິນເດຍ), IRRI
Heilongjiang Beidahuang Seed Group	ຈີນ	ຟິລິບປິນ	AgriNurture(ຟິລິບປິນ)
Hubei Seed	ຈີນ	ຈີນ, ບັງຄະລາເທດ, ປາກີສຖານ	Wuhan Qingfa-hesheng Seed Co(ຈີນ), Supreme Seed Company (ບັງຄະລາເທດ), Origa Group (ປາກີສຖານ), Haji Sons (ປາກີສຖານ)

HyRice Seed Technology	ຟີລິບປິນ	ຟີລິບປິນ	ການຮ່ວມທຶນລະຫວ່າງ Cornworld ແລະ East-West Seed Co
Origin Agritech	ບຣິຕິສ ເວີຈິນ ໄອສແລນ	ຈີນ	Denong Zhengcheng(ຈີນ), Origin Agritech (ຈີນ)
RB Biotech	ມາເລເຊຍ	ມາເລເຊຍ, ບຣູໄນ	Sunland (ສິງກະໂປ)
Rice Tec	ສະຫະລັດ ອະເມຣິກາ	ອາເຢັຍຕີນາ, ບະເຣ ຊິນ, ກູຍຢານາ, ສະຫະລັດອະເມຣິກາ, ອູຣູໂກວ	BASF
Shriram Bioseed Genetic (DSCL)	ອິນເດຍ	ອິນເດຍ, ຟີລິບປິນ, ຫວຽດນາມ	Bioseed Research Philippines
Sichuan Guohao Seed Company	ຈີນ	ຈີນ, ອິນໂດເນເຊຍ	Artha Graha/Sumber Alam Sutera (ອິນໂດເນເຊຍ)
Sichuan Nongda	ຈີນ	ມຽນມາ, ເອທິໂອເປຍ ກີນີ, ຫວຽດນາມ	ລັດຖະບານທະຫານມຽນມາ, Koba Farm (ກີນີ)
Sichuan Shennong Seed Co.,Ltd	ຈີນ	ບັງຄະລາເທດ, ອິນເດຍ, ປາກິສຖານ, ຣັດເຊຍ	ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າເຂົ້າລັດເຊຍທັງໝົດ, ສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າເຂົ້າບັງຄະລາເທດ, Bashundhara Group(ບັງຄະລາເທດ), Guard Rice (ປາກິສຖານ) Nath Bio-Gene (ອິນເດຍ)Ltd.
Sime Darby	ມາເລເຊຍ	ມາເລເຊຍ	CAAS (ຈີນ)
SL. Agritech	ຟີລິບປິນ	ບັງຄະລາເທດ,ກຳປູເຈຍ, ອິນໂດເນເຊຍ, ໄນຈີເຣຍ, ຟີລິບປິນ	Tuan Longping High-tech(ຈີນ), Sang Hyang Seri(ອິນໂດເນເຊຍ), Sunland (ສິງກະໂປ)
Syngenta	ສະວິດເຊີແລນ	ຈີນ, ອິນເດຍ, ອິນໂດເນເຊຍ, ຍີ່ປຸ່ນ, ຟີລິບປິນ	Sanbei (ຈີນ), Orynova (ຍີ່ປຸ່ນ)
Takii Seeds	ຍີ່ປຸ່ນ	ອິນໂດເນເຊຍ	PT Takii (ອິນໂດເນເຊຍ)
United Phosphorous	ອິນເດຍ	ອິນເດຍ	Advanta
VitaGrain	ສິງກະໂປ	ໂມຣີຕີອຸສ, ໂມຊຳບິກ	
Yuan Longping High-Tech Agriculture (LPHT)	ຈີນ	ບັງຄະລາເທດ, ບຣູໄນ, ຈີນ, ຕີມໍຕາເວັນ ອອກ, ອິນໂດເນເຊຍ, ລິເບເຣຍ, ມາເລເຊຍ, ມາລີ, ປາກິສຖານ, ຟີລິບປິນ, ຊີແອຣາ, ລີອອນ, ອູເບກິສຖານ	Vilmorin/Limagrain(ຝຣັ່ງ), ສູນຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ພັດທະນາເຂົ້າແຫ່ງຊາດຈີນ, ສະຖາບັນດິດວິທະຍາສາດກະສິກຳທູໜານ (ຈີນ), Pt Bangun Pusaka (ອິນໂດເນເຊຍ), SL Agritech(ຟີລິບປິນ), Guard Rice(ປາກິສຖານ), Aftab Bahumukhi Farm/Islam Group (ບັງຄະລາເທດ), CGC Green Company (ໄນຈີເຣຍ), Sigar & Simon Co (ບຣູໄນ), 26 ສາຂາຢູ່ຈີນ ລວມທັງ AVA Seeds (ຈີນ)

ບັນດາໂຄງການເຂົ້າແຫ່ງຊາດກໍ່ມີແນວທາງອັນດຽວກັນ. ໃນເດືອນມີນາ 2009, ສູນຄົ້ນຄວ້າເຂົ້າຂອງ ອິນໂດເນເຊຍ, ບາລາຍ ເບຊາ ເປເນລີຊຽນ ປາດີ (ຫຼື BB Padi), ໄດ້ເຮັດສັນຍາກັບ DuPont. BB Padi ຈະເຮັດວຽກຮ່ວມກັນກັບ DuPont ທາງດ້ານການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ການພັດທະນາເຂົ້າລູກ ປະສົມ ຊະນິດໃໝ່, ຝ່າຍ DuPont ເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບດ້ານການຕະຫຼາດ. BB Padi ເປັນໂຄງການເຂົ້າລູກ ປະສົມ ອັນດັບໜຶ່ງຂອງພາກລັດຂອງອິນໂດເນເຊຍ. ແຕ່ສະຖານະພາບຂອງພາກລັດບໍ່ໄດ້ຍັບ ຍັງໂຄງການ ນີ້ ໃນການໃຫ້ອະນຸຍາດແກ່ບໍລິສັດເອກະຊົນໃນສາຍພັນລູກປະສົມ ທີ່ມີຄວາມຫວັງວ່າຈະ ປະສົບຜົນສໍາເລັດ ຈຳນວນຫຼາຍສາຍພັນ, ລວມມີ Syngenta ແລະ DuPont. ແມ່ນແຕ່ຊະນິດພັນໃໝ່ໆ, ທີ່ຍັງຢູ່ໃນຂະບວນ ການຈົດທະບຽນ (Hipa 7 ແລະ Hipa 8), ກໍ່ໄດ້ອະນຸຍາດໃຫ້ແກ່ DuPont. DuPont ໃນປັດຈຸບັນ ໄດ້ຮັບສິດພິເສດໃນການຫັນເປັນການຄ້າໃນທຸກໆເຄື່ອງມື ທີ່ໃໝ່ໆ, ແລະ ໃນຂາກັບບໍລິສັດໄດ້ມີການປະກັນ ຈ່າຍໃຫ້ BB Padi 100.000 ໂດລາສະຫະລັດ ແລະ ສ່ວນໜຶ່ງຂອງຄ່າທຳນຽມທີ່ເກັບໄດ້.⁷

ການຊຸດໂຊມລົງຂອງການປະສົມພັນເຂົ້າຂອງພາກລັດ, ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງການປູກເຂົ້າລູກປະສົມ

ມາເລເຊຍໄດ້ເລີ່ມກ້າວເຂົ້າສູ່ແນວພັນເຂົ້າລູກປະສົມຢ່າງທັນທີທັນໃດໃນປີ 1984, ນຳໜ້າໂດຍສະຖາບັນ ຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ພັດທະນາກະສິກຳແຫ່ງມາເລເຊຍ (MARDI) ຮ່ວມມືກັບສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າເຂົ້າ ສາກົນ (IRRI). ຕະຫຼອດຫຼາຍປີຜ່ານມາທີ່ MARDI ໄດ້ທຳການປະເມີນການທົດລອງເຂົ້າລູກປະສົມ ຈາກຈີນ ແລະ IRRI ໃນຫຼາຍໆຮ້ອຍການທົດລອງ ແຕ່ກໍ່ບໍ່ປະສົບຜົນສໍາເລັດໃນການຜະລິດຊະນິດ ພັນທີ່ສາມາດປັບຕົວ ເຂົ້າກັບທ້ອງຖິ່ນໄດ້. ທາງສະຖາບັນໄດ້ຢຸດເຊົາການຄົ້ນຄວ້າເຂົ້າລູກປະສົມຂອງຕົນ ໃນປີ1997. ດຣ. ອັອດມານ ບິນໂອມາ, ໜຶ່ງໃນນັກປະສົມພັນພືດຂອງ MARDI, ໄດ້ເວົ້າວ່າ MARDI ໄດ້ສະຫຼະແຫຼ່ງ ທຶນເພື່ອການຄົ້ນຄວ້າອື່ນໆມາເຮັດກ່ຽວກັບເຂົ້າລູກປະສົມສໍາລັບບໍລິສັດ ຈຳ ນວນພຽງໜ້ອຍດຽວ.

ດຣ. ອັອດມານ ຍັງເວົ້າອີກວ່າ “ໃນມາເລເຊຍ, ບັນດາບໍລິສັດໄດ້ເຮັດວຽກການປະສົມພັນພຽງໜ້ອຍ ດຽວ, ສ່ວນຫຼາຍແລ້ວເຮັດພຽງແຕ່ທົດສອບຊະນິດພັນຂອງບໍລິສັດພໍ່ແມ່ພັນ”. ທ່ານໄດ້ມີຄວາມເປັນ ຫ່ວງ ກ່ຽວກັບ ພາກລັດຈະສູນເສຍພື້ນທີ່ໃຫ້ພາກເອກະຊົນ, ຊຶ່ງໃຫ້ຄວາມສົນໃຈສະເພາະແຕ່ລູກປະສົມເທົ່ານັ້ນ. ຜົນທີ່ເກີດ ຂຶ້ນພາຍຫຼັງທີ່ຮ້າຍແຮງຄືການປະສົມພັນພືດຂອງພາກລັດ ກໍ່ຈະຖືກຕັດລົງໂດຍ ຕະຫຼອດໃນຫຼາຍປີ.⁸

ໃນປີ 2006, RB ໄປໂອເທັກ, ບໍລິສັດສາຂາຂອງກຸ່ມບໍລິສັດໃຫຍ່ກໍ່ສ້າງທາງຂອງມາເລເຊຍ, ໄດ້ປະ ກາດວ່າ ຕົນມີຄວາມຕ້ອງການເຮັດໃຫ້ເຂົ້າລູກປະສົມໃນມາເລເຊຍຫັນເປັນການຄ້າ. ເປົ້າໝາຍຂອງ ເຂົາເຈົ້າ ແນໃສ່ຜະລິດເຂົ້າລູກປະສົມໃນຂອບເຂດທົ່ວປະເທດໃນເນື້ອທີ່ 250.000ເຮັກຕາ, ຊຶ່ງເຂົາ ເຈົ້າໄດ້ລົງມືໃນ ແນວພັນເຂົ້າລູກປະສົມ “Siraj”. ບໍລິສັດ ອື່ນອີກ ໄດ້ແກ່ບໍລິສັດ Puncak Kaji, ໄດ້ຊຸກຍູ້ບໍລິ ສັດແນວພັນຈາກແຂວງ Hubei ຂອງຈີນ, ບໍລິສັດ Hubei Hybrid (HSHZ-1 ແລະ HS-98), ແລະ

⁷ ການຄົ້ນຫາແນວພັນ, “DuPont ຫຸ້ນສ່ວນກັບສູນຄົ້ນຄວ້າເຂົ້າອິນໂດເນເຊຍ ເພື່ອສົ່ງເສີມເຂົ້າລູກປະສົມ”,ວັນທີ16ມີນາ2009, <http://www.seedquest.com/News/releases/2009/march/25482html>

⁸ ຢູ່ໃນວັກດຽວກັນນີ້.

ໄດ້ມີແຜນການຜະລິດແນວພັນເຂົ້າລູກປະສົມ ຢູ່ Tok Bali (Kelantan), Tambun Tulang (Perlis) ແລະ Seberang Perai (Penang). ການທົດລອງແນວພັນ HH ໄດ້ຮັບການ ປະຕິບັດໂດຍ MARDI, ແລະ ວຽກດັ່ງກ່າວມີຄວາມຄືບໜ້າໃນການທົດລອງນຳໃຊ້ເຄື່ອງຢອດເມັດ ຂອງຫວຽດນາມ.

ໃນທີ່ສຸດປະຕິບັດການຂອງເຂົ້າລູກປະສົມສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນບໍ່ເປັນໄປຕາມທີ່ຄາດໝາຍ. ໃນພື້ນທີ່ການທົດລອງ ແນວພັນ ຊີຣາຊ ຄຸງຄູ່ກັບຫຼາຍໆແນວພັນສາຍເລືອດຊິດຂອງ MARDI, ແນວພັນລູກປະສົມ ຊີຣາຊ ໄດ້ຖືກພະຍາດໄໝ້ທຳລາຍດອກຢ່າງຮ້າຍແຮງ, ເຖິງແມ່ນວ່າແນວພັນດັ່ງກ່າວນີ້ຈະບໍ່ຖືກພະ ຍາດທຳລາຍມັນ ກໍຍັງໃຫ້ຜົນຜະລິດຕ່ຳກວ່າແນວພັນສາຍເລືອດຊິດຂອງ

MARDI.⁹ ຊາວກະສິກອນ ຜູ້ທີ່ມີຄວາມພະຍາຍາມປູກເຂົ້າ ລູກປະສົມກໍພົບເຫັນຫຼາຍ “ຈຸດອ່ອນ” ໃນດ້ານຄວາມທົນ ທານເມື່ອປຽບທຽບກັບແນວພັນສາຍເລືອດຊິດ, ແລະ ພົບ ວ່າບໍ່ສາມາດປະຕິບັດການປູກໂດຍກົງໄດ້. ໄດ້ພົບວ່າ ມີ ຫຼາຍແນວພັນເຂົ້າລູກປະສົມທີ່ທຳການທົດສອບນັ້ນບໍ່ທົນຕໍ່ພ ະຍາດໄໝ້, ພະຍາດເຂົ້າໃບແຫ້ງ ແລະ ພະຍາດໃບຂີດ ສ່ອງ ແສງ.¹⁰ ດຣ. ອັອດມານ ເອີ້ນເຂົ້າລູກປະສົມວ່າ “ພືດປະເພດສຸກສະບາຍຫຼາຍ” ມັນມີຄວາມ “ອ່ອນແອ ຫຼາຍ” ເມື່ອປຽບທຽບກັບ ແນວພັນສາຍເລືອດຊິດ. ບັນຫາ ໃຫຍ່ທີ່ທ່ານເຫັນນັ້ນ ແມ່ນມັນບໍ່ສາມາດນຳມາປູກໄດ້ໂດຍ ກົງ ຍ້ອນວ່າມັນຕ້ອງການຫຼຸດຜ່ອນອັດຕາຄວາມຮຸນແຮງ ລົງ. ສິ່ງນີ້ສາມາດເຮັດໄດ້ດ້ວຍເຄື່ອງຈັກ ທີ່ຜະລິດດ້ວຍ ເຕັກໂນໂລຊີສູງ, ທີ່ຊາວກະສິກອນສ່ວນຫຼາຍບໍ່ສາມາດນຳ ໃຊ້ໄດ້. ທ່ານໄດ້ເວົ້າວ່າສິ່ງທີ່ ບັນດາບໍລິສັດມີຄວາມຫຍຸ້ງ ຍາກນັ້ນແມ່ນ “ຜູ້ປູກ” ເພາະສະນັ້ນເຂົາເຈົ້າຈະເຂົ້າໄປ ທາເຂົ້າລູກປະສົມ ພາຍໃຕ້ຮູບແບບການປູກ.

ເມັດເຂົ້າລົບ ໃນ Nueva Ecija, ຟີລິບປິນ.
ຊາວນາປູກແນວພັນ SLAC's SL8H
ທີ່ຜົນຜະລິດພົບກັບຄວາມຫຼົ້ມເຫຼວ

ຄວາມເປັນຈິງນີ້ເບິ່ງຄືວ່າໄດ້ກາຍເປັນກໍລະນີໂຄງການຂອງ “Sime Darby” ໃນ Kedah. Sime Darby, ແມ່ນໜຶ່ງໃນບໍລິສັດຍັກໃຫຍ່ຂອງມາເລເຊຍ, ໄດ້ຮັບການ ມອບໝາຍຈາກລັດຖະບານໃຫ້ຮ່າງ ແຜນການໂດຍ ລະອຽດ ເພື່ອພັດທະນາເຂດແຄວ້ນ ເສດຖະກິດທາງຜ່ານພາກເໜືອ (NCER), ຊຶ່ງເປັນ ບ່ອນ ທີ່ “ອູ່ເຂົ້າ” (Kedah) ຂອງມາເລເຊຍຕັ້ງຢູ່. ບໍລິສັດນີ້ໄດ້ເຊັນສັນຍາການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ການພັດທະນາ ກັບສະຖານ ບັນດິດ ວິທະຍາສາດການ ກະສິກຳຂອງ ຈີນ (CAAS), ເພື່ອພັດທະນາຮ່ວມກັນ ທາງດ້ານແນວພັນ ເຂົ້າລູກປະສົມສຳລັບມາເລເຊຍ. ທາງ ບໍລິສັດໄດ້ພັດທະນາ ສູນແນວພັນ 16 ເຮັກຕາ ໃນລັດກະສິກຳ

⁹ ຢູ່ໃນວັກດຽວກັນນີ້.

¹⁰ ຈາກ “ເຂົ້າລູກປະສົມໃນມາເລເຊຍ” ສະເໜີບົດໂດຍ PANAP ທີ່ “ກ້າວເຂົ້າສູ່ຄວາມຫຼາກຫຼາຍ: ກອງປະຊຸມ ຍຸດທະສາດພາກພື້ນດ້ານເຂົ້າລູກປະສົມ ແລະ ທາງເລືອກດ້ານແນວພັນຂອງຊາວກະສິກອນ” ຈັດຂຶ້ນທີ່ Dilliman, Quezon City, Philippines ຄັ້ງວັນທີ 14-16, 2009.

Perlis, ແລະ ມີແຜນການຂະໜາດໃຫຍ່ ເຮັດເປັນລະບົບສັນຍາຜູກພັນສອງສົ້ນ (ຄໍ້າປະກັນຊີ້ຄືນ) ສໍາລັບເຂົ້າລູກປະສົມຂອງບໍລິສັດ.

ໂຄສະນາຢ່າງຄືກໂຄມໃຫຍ່ ໂຕ, ຜົນສໍາເລັດມີພຽງໜ້ອຍ ດຽວ

ຄວາມຄາດຫວັງໃນການໂຄສະນາ ຢ່າງຄືກໂຄມກ່ຽວກັບ ເຂົ້າລູກປະສົມມີຄື: ລູກປະສົມຈະສ້າງລາຍໄດ້ເປັນເງິນ ຈຳນວນຫຼາຍ. ແຕ່ວ່າມັນບໍ່ ແມ່ນໄດ້ມາຈາກຜົນຂອງ ການ ເກັບກ່ຽວຂອງຊາວນາ ຈົນໃນນາຂັ້ນໄດທີ່ຢວນ ຢາງ, ຫຼື ຊາວນາຫວຽດນາມ ໃນເຂດ 3 ຫຼ່ຽມແມ່ນໍ້າແດງ, ຫຼືຊາວນາ ຟີລິບປິນໃນພາກກາງ Luzon. ສິ່ງເຫຼົ່ານີ້ ແມ່ນອາດເກີດ ຂຶ້ນໄດ້ໜ້ອຍທີ່ສຸດ. ໃນຂະນະທີ່ຊາວນານໍາ ໃຊ້ໜູທົດລອງຢາສໍາລັບການທົດລອງນີ້, ເປັນເຫດໃຫ້ເກີດ ຜົນເສຍຫາຍຢ່າງໜັກໜ່ວງແກ່ຟາມ ຂອງເຂົາເຈົ້າ, ແລະ ລັດຖະບານໄດ້ໃຫ້ເງິນອຸດໜູນ ຊຶ່ງເຮັດໃຫ້ ບໍລິສັດ ແນວພັນ ແລະ ເຄມີກະສິກໍາເປັນຝ່າຍ ໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດ.

ໃນບົດລາຍງານທາງດ້ານການເງິນໃນປີ 2008 ຂອງບໍລິສັດ SL Agritech, ບົດລາຍງານໄດ້ບັນທຶກ

ຄະນະຊາວນາລົງສໍາຫຼວດເພື່ອຊອກຫາຄວາມເຂົ້າໃຈແນວພັນ SLAC's SL8H

ຊື່ຂອງກົມກະສິກໍາ (DA) ຂອງຟີລິບປິນໄດ້ເປັນຕະຫຼາດທີ່ໃຫຍ່ສຸດຂອງບໍລິສັດ. ຍອດການຂາຍທັງໝົດຂອງແນວພັນເຂົ້າ ລູກປະສົມ ແລະ ເຄມີກະສິກໍາ ທີ່ຂາຍໂດຍ SLAC ໃຫ້ແກ່ກົມກະສິກໍາ ໃນປີ 2006 ມີຈຳນວນເຖິງ 436.705.978ລ້ານPhP (9,1ລ້ານໂດລາ ສະຫະລັດ), ປະມານເກືອບ 99% ຂອງຍອດການຂາຍທັງໝົດຂອງປີ, ແລະ 464.584.076 PhP (9,7 ລ້ານໂດລາ ສະຫະລັດ) ໃນປີ 2007.¹¹ ທີ່ຈິງແລ້ວ, 50% ເງິນອຸດໜູນແນວພັນເຂົ້າລູກປະສົມ ທີ່ລັດຖະບານຟີລິບປິນສະໜອງໃຫ້ຊາວນານັ້ນໄດ້ເຂົ້າໄປຫາກອງທຶນຂອງບໍລິສັດໂດຍກົງ ເຊັ່ນ SLAC.

ໃນທີ່ສຸດບໍລິສັດດຽວກັນນີ້ ໄດ້ເປັນຜູ້ຮັບຜິດຊອບສ່ວນໃຫຍ່ໃນສິ່ງທີ່ເກີດຂຶ້ນຂອງເຂົ້າລູກປະສົມໃນຟີລິບປິນ. ໃນເດືອນກຸມພາ ປີ 2009 ຊາວນາໃນສ່ວນຕ່າງໆຂອງແຂວງ Nueva Ecija, ອູ່ເຂົ້າທີ່ສໍາຄັນຂອງປະເທດ, ໄດ້ລາຍງານການຈະເລີນເຕີບໂຕທີ່ຜິດປົກກະຕິໃນນາເຂົ້າຂອງເຂົາເຈົ້າ. ການອອກດອກໄວ

¹¹ ຈາກ “ການສືບຕໍ່ຫຼົ້ມເຫຼວຂອງເຂົ້າລູກປະສົມໃນຟີລິບປິນ ແລະ ທາງເລືອກຂອງຊາວນາຕໍ່ເຂົ້າລູກປະສົມ” ສະເໜີໂດຍ SEARICE ທີ່ “ການນໍາໃຊ້ຄວາມຫຼາກຫຼາຍ: ກອງປະຊຸມຍຸດທະສາດພາກພື້ນກ່ຽວກັບເຂົ້າລູກປະສົມ ແລະ ທາງເລືອກດ້ານແນວພັນຂອງຊາວນາ” ຈັດຂຶ້ນທີ່ Diliman, ນະຄອນ Quezon, ຟີລິບປິນ ຄັ້ງວັນທີ 14-16 ຕຸລາ 2009.

ກວ່າ ແລະ ຜົນສຸດທ້າຍຮວງເຂົ້າມີ ແຕ່ເມັດລົບຊຶ່ງເປັນສາຍເຫດໃຫ້ຊາວນາຈຳນວນຫຼາຍສູນ ເສຍຜົນເກັບກ່ຽວຕາມລະດູການ. ເລື່ອງນີ້ໄດ້ພົວພັນ ເຖິງການນຳໃຊ້ SL8H, ເຂົ້າລູກປະສົມ ທີ່ຜະລິດ ໂດຍບໍລິສັດແນວພັນພາກເອກະຊົນ SLAC, ແລະ ແຈກຢາຍພາຍໃຕ້ໂຄງການ ແນວພັນເຂົ້າລູກປະສົມ ຂອງລັດຖະບານ.¹² ພິລິບປິນແມ່ນໜຶ່ງໃນຈຳນວນຜູ້ທີ່ຮັບເອົາເຕັກໂນໂລຊີເຂົ້າລູກປະສົມໄວກວ່າໝູ່ ແລະ ເປັນປະເທດເຈົ້າພາບຂອງ IRRI ມາໄດ້ 50 ປີ. ແຕ່ພໍເຖິງປີ 2000, ຊາວນາສ່ວນໃຫຍ່ບໍ່ເຕັມໃຈປູກເຂົ້າລູກປະສົມ, ເຖິງວ່າໄດ້ມີການອຸດໜູນດ້ານການເງິນກໍຕາມ, ຍ້ອນວ່າເຂົາເຈົ້າຮູ້ວ່າມັນ ເປັນການຫຍຸ້ງຍາກ ຫຼາຍໃນການປູກທັງລາຄາຂາຍ ແລະ ຜົນກຳໄລກໍຕ່ຳ, ທັງມີຜົນກະທົບທາງ ດ້ານຄວາມຕ້ອງການຂອງຜູ້ບໍລິໂພກ, ແລະ ການກັບຄືນສູ່ການເປັນຜູ້ນຳທາງດ້ານເຂົ້າ.¹³ ໃນປີ 2003, ຂໍ້ມູນ ຈາກພະແນກກະສິກຳແຂວງ Isabela, ໃນທິດຕາເວັນ ອອກສ່ຽງເໜືອຂອງປະເທດ, ໄດ້ສະແດງວ່າ ທຸກໆເຮັກຕາ ຂອງເຂົ້າລູກປະສົມທີ່ໃຫ້ ຜົນຜະລິດສະເລ່ຍໃນປະເທດສຳລັບແນວພັນ ສາຍເລືອດ ຊິດທຳມະດາ, 7 ເຮັກຕາ ຂອງແນວພັນຊະນິດດຽວ ກັນໃຫ້ຜົນຜະລິດໜ້ອຍສຸດ ບໍ່ຕ່ຳກວ່າເຂົ້າລູກ ປະສົມ.¹⁴ ຍ້ອນແນວນີ້, ການຊຸກຍູ້ໃຫ້ມີການສືບຕໍ່ປູກເຂົ້າລູກປະສົມຈຶ່ງຕ້ອງ ໄດ້ທຸ່ມເທເງິນອຸດໜູນ ຢ່າງແຂງແຮງ. ຕາມຄວາມເປັນຈິງແລ້ວການຮັບເອົາເຂົ້າລູກປະສົມ ແມ່ນສຳເລັດໃນປີ 2006 ໃນອັດຕາທີ່ສູງຫຼາຍ, ເຖິງຈຸດສູງສຸດ, ຕະຫຼອດໄລຍະທີ່ແນວພັນໄດ້ຮັບການອຸດໜູນຂອງລັດຖະບານ. ເປັນສິ່ງແປກປະຫຼາດແທ້ໆ, ແທນທີ່ເຂົ້າລູກປະສົມ ຈະຍົກລະດັບການຜະລິດເຂົ້າຂອງພິລິບປິນຂຶ້ນ, ພິລິບປິນບໍ່ພຽງແຕ່ສືບ ຕໍ່ນຳເຂົ້າທາງດ້ານເຂົ້າກິນແຕ່ຍັງເປັນຜູ້ນຳເຂົ້າແນວປູກອີກ (ຈາກອິນເດຍ ແລະ ຈີນ). ສິ່ງນີ້ໄດ້ມີແນວໂນ້ມມາແຕ່ເລີ່ມເຮັດໂຄງການ ເຂົ້າລູກປະສົມແຕ່ຕົ້ນຊຸມປີ 1990.¹⁵ ສະເພາະປີນີ້, ລັດຖະບານ ໄດ້ສ້າງຄວາມໝັ້ນຄົງທຸກເວລາ ແລະ ມີການນຳເຂົ້າ 2,2 ລ້ານໂຕນ ເຂົ້າກິນ.¹⁶

ໃນປະເທດຈີນ, ປະເທດທີ່ເປັນຕົ້ນກຳເນີດຂອງເຂົ້າລູກປະສົມ, ປະສົບການຂອງຊາວນາກັບເຂົ້າລູກ ປະສົມແມ່ນຕ່າງກັນທີ່ສຸດກັບຄຳໂຄສະນາທີ່ພົບເຫັນໃນເກືອບທຸກໆຮ້ານຄ້າແນວພັນໃນຕົວເມືອງ. ໃນພາກ ຕ່າງໆ ຂອງ Yunnan ແລະ Sichuan, ຜູ້ນຳທ້າທາງດ້ານພື້ນທີ່ການປູກເຂົ້າ, ເຂົ້າລູກປະສົມມີເປົ້າໝາຍໜ້ອຍທີ່ສຸດ, ເກືອບບໍ່ມີຄວາມສຳຄັນພໍທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ມີການປ່ຽນແປງສະພາບດ້ານເສດຖະກິດຂອງຊາວນາຈີນ. ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງຜົນຜະລິດທີ່ຊາວນາສ່ວນໃຫຍ່ໄດ້ຮັບ ແມ່ນຈາກການເຂົ້າເຖິງຊົນລະປະທານ

¹² ຄຳສັ່ງທົດສອບຂອງ DA ດ້ານແນວພັນລູກປະສົມທຳມະການຕໍ່ວ່າຕໍ່ຂານກ່ຽວກັບການເຕີບໂຕທີ່ຜິດປົກກະຕິ

“GMA ຂ່າວ TV”, ສະບັບລົງວັນທີ 18 ກຸມພາ 2009, <http://www.gmanews.tv/story/149435/DA-orders-tests-on-hybrid-rice-seeds-amid-complaints-about-stunted-growth>

¹³ Chery II B Casiwan, Aldas Janaiah, Sergio R Francisco, Mahabub Hossain, Josephine Narciso, Ellaine Cabrera, Flordeliza C Hidalgo, “ການປູກເຂົ້າລູກປະສົມໃນພິລິບປິນ: ບົດຮຽນເບື້ອງຕົ້ນໃນລະດັບພາມ”, *ສັບປະດາເສດຖະກິດ ແລະ ການເມືອງ*, 21 ມິຖຸນາ 2003.

¹⁴ GRAIN, “Fiasco ໃນທົ່ງນາ-ການຍົກລະດັບເຂົ້າລູກປະສົມໃນເອເຊຍ,” ມີນາ 2005, <http://www.grain.org/briefings/?id=190>

¹⁵ ຈາກ “ການສືບຕໍ່ຫຼີ້ນເຫຼວຂອງເຂົ້າລູກປະສົມໃນພິລິບປິນ ແລະ ທາງເລືອກຂອງຊາວນາຕໍ່ເຂົ້າລູກປະສົມ” ບົດສະເໜີໂດຍ SEARICE ທີ່ “Harnessing Diversity: ກອງປະຊຸມຍຸດທະສາດພາກພື້ນ ດ້ານເຂົ້າລູກປະສົມ ແລະ ທາງເລືອກດ້ານ ແນວພັນຂອງຊາວນາ” ຈັດຂຶ້ນທີ່ Diliman, ນະຄອນ Quezon, ພິລິບປິນ ຄັ້ງວັນທີ 14-16 2009

¹⁶ Luzi Ann Javier “ທາງການໄດ້ເວົ້າວ່າ: ພິລິບປິນອາດສູນເສຍຜົນຜະລິດເຂົ້າ 400.000 ໂຕນ” *ສັບປະດາທຸລະກິດ*, ວັນທີ 18 ມັງກອນ 2010, <http://www.businessweek.com/news/2010-01-18/philippines-may-lose-400-000-tons-rice-output-official-says.html>

ແລະ ແຫຼ່ງປັດໄຈສົ້ນເຂົ້າທີ່ຈຳເປັນ, ມັນບໍ່ເປັນສິ່ງປະທັບໃຈ ແລະ ຫ່າງໄກຈາກຄວາມເປັນໄປ ໄດ້ຕາມທີ່ໄດ້ ໃຫ້ຄຳພັນສັນຍາໄວ້. “ຄວາມໄດ້ປຸງດ້ານຜົນຜະລິດ” ຂອງເຂົ້າລູກປະສົມ, ທີ່ຊາວນາ ສ່ວນໃຫຍ່ໃນຍວນ ຢາງ ແລະ ພື້ນທີ່ອື່ນຂອງຍຸນນານ ໄດ້ຮັບນັ້ນໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວແມ່ນບໍ່ທັນຫຼວງຫຼາຍ. ສະເລ່ຍແລ້ວຜົນຜະລິດ ຈະສູງກວ່າເຂົ້າທົ່ວໄປ ຫຼື ເຂົ້າພັນພື້ນເມືອງພຽງ 500-1.000 ກິໂລ/ເຮັກຕາ ເທົ່ານັ້ນ. ສິ່ງນີ້ແມ່ນຄ້າຍຄືກັນ ກັບປະສົບການຂອງຊາວນາໃນຊີຊວນ, ເຂດປູກເຂົ້າລູກປະສົມອັນດັບ 2 ຂອງຈີນ. ໃນບ້ານ Wenxiang, ຊາວນາຄົນໜຶ່ງເວົ້າວ່າລາຍຮັບປະຈຳປີຈາກການປູກເຂົ້າລູກປະສົມຂອງລາວມີພຽງ 80 RMB (10 ໂດລາສະຫະລັດ) ສູງກວ່າລາຍຮັບຂອງລາວເມື່ອ 2 ປີຜ່ານມາ, ໃນເວລາ ທີ່ລາວຍັງນຳໃຊ້ເຂົ້າພັນພື້ນເມືອງ (Zhenzhuai ແລະ Guipigu).¹⁷

ເຖິງວ່າຊາວນາໄດ້ເພີ່ມຜົນຜະລິດຂອງເຂົ້າເຈົ້າໂດຍການປູກເຂົ້າລູກປະສົມ, ແຕ່ຜົນຜະລິດທີ່ເຂົ້າເຈົ້າໄດ້ຮັບສະ ເລ່ຍໃນທົ່ວປະເທດແມ່ນບໍ່ເກີນ 7 ໂຕນ/ຮຕ. ສ່ວນຄວາມແຕກຕ່າງຂອງຜົນຜະລິດແມ່ນຂຶ້ນກັບ ພື້ນທີ່ທຳ ການຜະລິດ ແລະ ບັນດາເງື່ອນໄຂອື່ນໆ ທີ່ເຮັດໃຫ້ບໍ່ສາມາດຮັບປະກັນໄດ້ວ່າຈະໄດ້ຮັບຜົນ ຜະລິດສູງ. ນອກນັ້ນບັນດາຊາວນາຜູ້ທີ່ມີປະສົບການອັນຍາວນານ ໃນການປູກເຂົ້າລູກປະສົມໄດ້ເວົ້າວ່າ: ເຖິງແມ່ນວ່າ ເຮັດໄດ້ຕາມຂໍ້ຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການຂອງເຂົ້າລູກປະສົມນີ້ກໍຕາມ, ແຕ່ຜົນຜະລິດຂອງບັນ ດາຊະນິດພັນເຂົ້າລູກ ປະສົມທີ່ມີໃນປັດຈຸບັນເບິ່ງຄືວ່າບໍ່ສູງກວ່າຜົນຜະລິດຂອງເຂົ້າລູກປະສົມໃນຕອນທຳອິດ. ສະນັ້ນ ຈິ່ງເວົ້າໄດ້ວ່າ ເກືອບສາມທົດສະວັດຂອງການຄົ້ນຄວ້າ ແລະ ປະສົບການໃນການປູກ ເຂົ້າລູກປະສົມຫຼາຍຊະນິດພັນທີ່ແຕກ ຕ່າງກັນໃນເມື່ອທີ່ 15 ລ້ານເຮັກຕາ ແມ່ນໄດ້ຮັບຜົນສຳເລັດໜ້ອຍຫຼາຍ. ຊາວນາບາງຄົນກໍເວົ້າວ່າ ຜົນຜະ ລິດທີ່ໄດ້ແມ່ນຄືເກົ່າ ເມື່ອປຸງຈາກແນວພັນເຂົ້າພື້ນເມືອງມາ ເປັນເຂົ້າລູກປະສົມ ໃນຂະນະທີ່ຊາວ ນາຜູ້ອື່ນໆ ເວົ້າວ່າຜົນຜະລິດຂອງພວກເຂົາແມ່ນຕົກຕ່ຳລົງ.¹⁸

TNCs ເບື້ອງຫຼັງຂອງການໂຄສະນາເຂົ້າລູກປະສົມທີ່ເກີນຈົງ

ປະເທດໄທ ທີ່ເປັນທີ່ຮູ້ຈັກກັນດີໃນໂລກໃນນາມປະເທດທີ່ມີຍອດສົ່ງອອກເຂົ້າຫອມມະລິສູງ, ບໍ່ໄດ້ເປັນ ບ່ອນດຽວທີ່ຄາດຫວັງຢາກໄດ້ເຂົ້າລູກປະສົມ. ແຕ່ບໍລິສັດເຄືອຈະເລີນໂພກພັນ (CP), ໜຶ່ງໃນບັນດາກຸ່ມບໍລິ ສັດ ຍັກໃຫຍ່ໃນທ້ອງຖິ່ນກໍມີຄວາມຕ້ອງການຢາກໄດ້ເຂົ້າລູກປະສົມຫຼາຍ. ຈົນເຮັດໃຫ້ບໍລິສັດ CP ດັ່ງກ່າວ ໄດ້ອອກມາໂຄສະນາວ່າແນວພັນເຂົ້າລູກປະສົມຂອງຕົນ ຈະໃຫ້ຜົນຜະລິດສູງກວ່າຊະນິດພັນເຂົ້າອື່ນໆ ທີ່ມີຕາມທ້ອງຕະຫຼາດເຖິງ 20-50%, ເຊິ່ງຜົນຜະລິດທີ່ຈະໄດ້ແມ່ນຫຼາຍກວ່າ 9 ໂຕນ/ຮຕ. CP ຍັງ ໄດ້ໂຄສະນາວ່າຊາວນາຈະມີລາຍໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ການນຳໃຊ້ສານເຄມີກໍຈະໜ້ອຍລົງ.

ໃນລະຫວ່າງເດືອນກຸມພາຫາເດືອນພຶດສະພາປີ 2008, ອົງການ NGO ທີ່ຕັ້ງຢູ່ບາງກອກ, Biothai, ໄດ້ທຳການສຳຫຼວດຊາວນາ 9 ຄົນ ທີ່ທົດລອງປູກເຂົ້າລູກປະສົມຂອງບໍລິສັດ CP ຢູ່ 2 ແຂວງ ໃນ ປະເທດໄທຄື: ແຂວງກຳແພງເພັດ ແລະ ອຸດູຖາຣະດິດ. ຜົນການສຳຫຼວດພົບວ່າຜົນຜະລິດທີ່ຊາວນາ ໄດ້ຮັບໂດຍສະເລ່ຍແມ່ນພຽງແຕ່ 6 ໂຕນ/ຮຕ ເທົ່ານັ້ນ, ເຊິ່ງມັນ ຕ່ຳກວ່າບໍລິສັດໄດ້ລົງໂຄສະນາໄວ້ 36%.

¹⁷ GRAIN, “ແນວພັນເຂົ້າລູກປະສົມຢູ່ຈີນ-ຜົນຜະລິດທີ່ຍິ່ງໃຫຍ່ໃນຕໍ່ໜ້າ” ມັງກອນ 2007, <http://www.grain.org/seedling/?id=455>

¹⁸ ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: Ibid.

ໃນຂະນະດຽວກັນຜົນຜະລິດຂອງແນວພັນເຂົ້າລູກປະສົມຂອງບໍລິສັດ CP ແມ່ນສູງກວ່າຊະນິດ ພັນເຂົ້າທຳມະດາຊະນິດອື່ນໆທີ່ປູກຢູ່ໃນພື້ນທີ່ດຽວກັນໜ້ອຍດຽວ (ປະມານ 15%), ພາຍຫຼັງທັກເອົາ ຕົ້ນທຶນການຜະລິດທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນນັ້ນອອກ. ຍ້ອນແນວນີ້ຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ມູນຄ່າການຜະລິດເຂົ້າລູກປະສົມເພີ່ມຂຶ້ນ. ລາຄາເມັດພັນເຂົ້າລູກປະສົມຂອງບໍລິສັດ CP ແມ່ນແພງກວ່າເຂົ້າທຳມະດາເຖິງ 5 ເທົ່າ, ສ່ວນລາຄາປຸຍ ແລະ ຢາປາບສັດຕູພືດກໍ່ເພີ່ມຂຶ້ນເທົ່າຕົວ. ສະນັ້ນໃນຄວາມເປັນຈິງລາຍໄດ້ຂອງຊາວນາທີ່ ປູກເຂົ້າທຳມະດາຈຶ່ງຫຼາຍກວ່າຊາວນາທີ່ປູກເຂົ້າລູກປະສົມຂອງບໍລິສັດ CP ເຖິງ 60%.¹⁹

ຊາວນາທີ່ຖືກສຳຫຼວດຍັງໄດ້ເວົ້າວ່າຄຸນນະພາບເຂົ້າຂອງ CP ແມ່ນຕ່ຳຫຼາຍພ້ອມທັງບໍ່ແທດເໝາະກັບ ຕະຫຼາດອາຫານຂອງທ້ອງຖິ່ນ. ອີງຕາມຂໍ້ມູນຂອງ Biothai, ບໍລິສັດ CP ແມ່ນຊື້ເຂົ້າລູກປະສົມນຳ ຊາວນາແລ້ວນຳໄປແປຮູບເປັນເຂົ້າເຄິ່ງສຳເລັດຮູບຈາກນັ້ນຂົນສົ່ງທາງເຮືອໄປອາຟຣິກາ. ບໍລິສັດ CP ແມ່ນເຮັດທຸລະກິດແນວພັນເຂົ້າລູກປະສົມ ແລະ ການຄ້າເຂົ້ານຳບັນດາສາຂາ ແລະ ຄູ່ຄ້າຂອດນໍ້າ. Biothai ເວົ້າວ່າເຂົ້າລູກປະສົມທີ່ CP ຊຸກຍູ້ ແມ່ນກ້າວໄປເຖິງລະດັບທ້ອງຖິ່ນ. ເຈົ້າໜ້າທີ່ກະເສດທ້ອງຖິ່ນໄດ້ເຮັດໜ້າທີ່ຕົວແທນໃນການສົ່ງເສີມຂອງ CP, ແລະ ທະນາຄານຊົນນະບົດໄດ້ບອກໃຫ້ຊາວນາວ່າທາງທະນາຄານຈະໃຫ້ຢືມເງິນຖ້າຊາວນາຫາກນຳໃຊ້ແນວພັນເຂົ້າລູກປະສົມ.²⁰

ຊາວນາທຽດນາມປູກເຂົ້າພັນພື້ນເມືອງ,ເຂົາເຈົ້າພົບວ່າເຂົ້າລູກປະສົມໃຫ້ຜົນຜະລິດຕ່ຳ ແລະ ບໍ່ທົນຕໍ່ແມງໄມ້ສັດຕູພືດ

¹⁹ Thailand: Biothai crashes CP's party" Hybrid rice blog, September 2008, <http://www.grain.org/hybridrice/?lid=206>

²⁰ ຈາກ “ເຂົ້າລູກປະສົມໃນໄທ” ບົດສະເໜີໂດຍ Biothai ທີ່ “Harnessing Diversity: ກອງປະຊຸມຍຸດທະສາດພາກພື້ນ ກ່ຽວກັບເຂົ້າລູກປະສົມ ແລະ ທາງເລືອກດ້ານແນວພັນຂອງຊາວນາ” ຈັດຂຶ້ນທີ່ Diliman, ນະຄອນ Quezon, ຟີລິບປິນ ຄັ້ງ ວັນທີ 14-16 ຕຸລາ 2009.

ຫວຽດນາມເຊື່ອໃນ “ເລື່ອງລາວຂອງຄວາມສໍາເລັດ” ໃນຕໍ່ໜ້າກ່ຽວກັບການຍອມຮັບເຂົ້າລູກປະສົມ, ຖັດຈາກປະເທດຈີນ. ແຕ່ເຖິງວ່າເປົ້າໝາຍໃນປີ 2010 ມີເນື້ອທີ່ປູກ 7,5 ລ້ານເຮັກຕາ, ໃນຕົວຈິງແລ້ວໄດ້ມີຊາວນາບໍ່ມີນັບຫຼາຍຕື້ນຈາກຄວາມເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ຕໍານິຕິຊົມເຂົ້າລູກປະສົມ, ສາຍເຫດມາຈາກການໃຫ້ຜົນຜະລິດຂອງມັນ, ລາຄາ ແລະ ຄວາມອ່ອນໄຫວຕໍ່ພະຍາດ. ໃນນີ້ມີຊາວນາຫຼາຍຄົນຍັງປູກເຂົ້າລູກປະສົມຢ່າງດຽວຍ້ອນເຂົາເຈົ້າບໍ່ມີທາງເລືອກອື່ນ. ເຂົາເຈົ້າອາໄສສິ່ງທີ່ພໍ້ຄ້າແນວພັນນໍາມາໃຫ້.

ມີຊາວນາຫຼາຍຄົນໃນ 3 ຫຼ່ຽມແມ່ນໍ້າແດງ, ຖິ່ນປູກເຂົ້າລູກປະສົມຂອງຫວຽດນາມ, ນິຍົມປູກເຂົ້າ ພັນພື້ນເມືອງທີ່ຊື່ວ່າ KhangDan, ທີ່ເຂົາເຈົ້າຮັບຮູ້ວ່າມັນໃຫ້ຜົນຜະລິດສູງ. ຜົນຜະລິດແຕ່ 4,2-8,4 ໂຕນ/ເຮັກຕາ, ທີ່ລື່ນເຂົ້າລູກປະສົມຢູ່ໃນຫຼາຍພື້ນທີ່. ເຂົ້າແນວພັນນີ້ຕ້ອງການປັດໄຈສົ້ນເຂົ້າ ແລະ ການລົງທຶນໜ້ອຍກວ່າ. ທີ່ແຂວງ Thai Binh, ອູ່ເຂົ້າສໍາລັບພາກເໜືອ ຂອງປະເທດ, ມີຊາວນາຈໍານວນໜຶ່ງລາຍງານວ່າໄດ້ຮັບຜົນດີຈາກເຂົ້າພັນພື້ນເມືອງຊື່ວ່າ VO, ທີ່ ສາມາດໃຫ້ຜົນຜະລິດ ປະມານ 7-8,4 ໂຕນ/ເຮັກຕາ. ມີບາງພື້ນທີ່ກໍ່ປູກເຂົ້າພັນພື້ນເມືອງຊື່ວ່າ V10, ສໍາລັບເປັນອາຫານສັດ, ແລະ ຫຼາຍທ້ອງຖິ່ນປູກເຂົ້າ Tam (ເຂົ້າໜຽວ) ເພື່ອບໍລິໂພກໃນຄອບຄົວ. ຊາວນາມີແນວໂນ້ມໃນການຮັກສາແນວພັນທີ່ກ່າວມານີ້. ມີຊາວນາຫຼາຍຄົນໄດ້ຢຸດເຊົາການປູກເຂົ້າລູກປະສົມ. ເຂົາເຈົ້າພະຍາຍາມປູກເຂົ້າລູກປະສົມມາຕັ້ງແຕ່ຕົ້ນ, ແຕ່ວ່າຜົນຜະລິດເພີ່ມຂຶ້ນພຽງເລັກນ້ອຍນັ້ນບໍ່ໄດ້ມີຄວາມໝາຍ ຍ້ອນວ່າລາຄາຂອງປັດໄຈສົ້ນເຂົ້າເພີ່ມຂຶ້ນຕື່ມ.²¹

ການສຶກສາເຂົ້າລູກປະສົມໃນຫວຽດນາມທີ່ເຮັດສໍາເລັດໃນປີກາຍນີ້ໂດຍບັນດານັກຄົ້ນຄວ້າຂອງສູນຄົ້ນຄວ້າກະສິກໍາ ແລະ ນິເວດສຶກສາ (CARES) ທີ່ ມະຫາວິທະຍາໄລກະສິກໍາຮ່າໂນ້ຍ, ເພື່ອສະໜັບສະໜູນຄໍາອະທິບາຍຂອງຊາວນາ. ການສຶກສາພົບວ່າຜົນຜະລິດຂອງແນວພັນເຂົ້າລູກປະສົມບໍ່ມີຄວາມໝາຍທີ່ແຕກຕ່າງຈາກແນວພັນສາຍເລືອດຊືດ.²² ຊາວນາທີ່ເຂົາເຈົ້າເຮັດການສໍາຫຼວດໄດ້ລາຍງານວ່າ ຜົນຜະລິດທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນໂດຍສະເລ່ຍຂອງເຂົ້າລູກປະສົມມີພຽງ 2,1% ເທົ່ານັ້ນ. ຜົນການສໍາຫຼວດເພື່ອປຸງປຸງບ ຫາຄວາມແຕກຕ່າງກັບສະຖິຕິ ທີ່ໄດ້ຈາກກະຊວງກະສິກໍາ ແລະ ພັດທະນາຊຸມນະບົດ (MARD), ໄດ້ຢັ້ງຢືນວ່າຜົນຜະລິດຂອງເຂົ້າລູກປະສົມສູງກວ່າເຂົ້າສາຍເລືອດຊືດປະມານ 30%. ບັນດານັກຄົ້ນຄວ້າພົບວ່າ ຜົນກະທົບດ້ານບວກຂອງເຂົ້າລູກປະສົມໃນລາຍຮັບຂອງຄອບຄົວຊາວນາທີ່ໄດ້ ເຮັດການສໍາຫຼວດແມ່ນບໍ່ມີຄວາມໝາຍ.²³

ການສຶກສາຍັງຊີ້ໃຫ້ເຫັນວ່າເມື່ອອີງໃສ່ຂໍ້ມູນຂອງ MARD, ເກືອບບໍ່ມີການປັບປຸງສໍາລັບເຂົ້າລູກປະສົມນັບແຕ່ປະເທດໄດ້ເລີ່ມຕົ້ນຜະລິດເຂົ້າລູກປະສົມໃນຕົ້ນຊຸມປີ 1990. ຈາກປີ 1992 ເຖິງ 2006, ຜົນຜະລິດຂອງເຂົ້າລູກປະສົມເພີ່ມຂຶ້ນພຽງ 0,1% ຕໍ່ປີ, ໃນຂະນະທີ່ຜົນຜະລິດຂອງເຂົ້າສາຍເລືອດຊືດໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ 2,4% ຕໍ່ປີ ໃນໄລຍະເວລາດຽວກັນ. ໃນການທົດສອບເຂົ້າລູກປະສົມທີ່ໄດ້ເຮັດໃນປີ 2008, ບັນດານັກຄົ້ນຄວ້າໄດ້ລາຍງານວ່າ ມີ 46 ຕົວຢ່າງບັນລຸໄດ້ມາດຖານຄຸນນະພາບແຫ່ງຊາດ ແລະ 219 ຕົວຢ່າງ ພົບກັບຄວາມຫຼົ້ມເຫຼວ.

ແຕ່ວ່າບາງທີ ໃນການວິຈານຂອງການສຶກສາເປັນຜົນຂອງການສອບສວນຊາວນາທີ່ນຳໃຊ້ບຸນຫຼາຍໂພດ ເມື່ອປູກເຂົ້າລູກປະສົມເຂົ້າເຈົ້າຈຶ່ງໄດ້ຜິດຜອດລົດຫຼາຍກວ່າເຂົ້າສາຍເລືອດຊິດ 30 ກິໂລ/ເຮັກຕາ. ເຂົ້າລູກປະສົມມີຄວາມຕ້ອງການຝຸ່ນຫຼາຍຊຶ່ງເປັນຄວາມຈິງຕາມທີ່ຄົນສ່ວນໃຫຍ່ສົນໃຈ. ມັນເປັນການເພີ່ມມູນຄ່າສຳລັບຊາວນາ, ໂດຍສະເພາະລາຄາຂອງບຸ້ຍນັບມື້ນັບແພງຂຶ້ນ, ແລະ ເປັນເຫດໃຫ້ດິນຊາຍເຈື່ອນ ແລະ ປ່ອຍອາຍພິດເຮືອນແກ້ວອອກ, ການນຳໃຊ້ບຸ້ຍໃນລະດັບສູງຍັງເຮັດໃຫ້ເກີດແມງໄມ້ ແລະ ພະຍາດລະບາດເພີ່ມຂຶ້ນ-ພ້ອມກັບມີຄວາມສ່ຽງຕໍ່ພວກເພັຍຈັກຈັນ. ເປັນທີ່ຮູ້ຈັກກັນດີວ່າເຂົ້າ ລູກປະສົມມີຄວາມອ່ອນໄຫວ ຕໍ່ເພັຍຈັກຈັນ, ແລະ ເປັນສາຍເຫດໃຫ້ນັກຄົ້ນຄວ້າກ່ຽວກັບແມງໄມ້ໃນ ປັດຈຸບັນໄດ້ປະສານຢ່າງຮີບດ່ວນລະຫວ່າງແມງໄມ້ກັບການຂະຫຍາຍການຜະລິດເຂົ້າລູກປະສົມ (ເບິ່ງ ຕາຕະລາງ 3).

ຕາຕະລາງ 3: ບາງຕົວຢ່າງຂອງການລາຍງານກ່ຽວກັບການລະບາດຂອງເພັຍຈັກຈັນໃນທົ່ງນາເຂົ້າລູກປະສົມ

ປະເທດ	ສະຖານທີ່
ບັງກະລາເທດ	Shariatpur, Rangpur, Tangail, Memensingh, Irajganj, Natore, Gazipur, Sherpur, Bhola, Nowgaon, Rajshahi, Bhairab ແລະ ເມືອງ Nilphamari
ຈີນ	ຢຸນນານ, ດອນຫຼາຍໜານ, Zhejiang, Guangdong/ເຂົ້າລູກປະສົມ
ມາເລເຊຍ	ຕັນຈູກາຮັງ
ຟິລິບິນ	ສະຕາ. ຄຣູສ, ລາກູນາ
ຫວຽດນາມ	ສາມຫຼ່ຽມແມ່ນ້ຳແດງ, ພື້ນທີ່ກວ້າງໃຫຍ່ໃນເງະອານ ແລະ ຂອບເຂດຫ່າໂນ້ຍ

ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: *Ricehoppers.net*, <http://ricehoppers.net/reports-from-the-field/planthopper-outbreaks-in-2009/>

ຢູ່ທີ່ບັງກະລາເທດແມ່ນໄດ້ທຳການສຶກສາໂດຍໂຄງການ UBINIG ເຊິ່ງເປັນໂຄງການທີ່ບໍ່ຂຶ້ນກັບລັດຖະບານຢູ່ເຂດນັ້ນ. ຈາກການສຶກສາໄດ້ພົບວ່າພະຍາດເຂົ້າໃບແຫ້ງໄດ້ແຜ່ອອກມາໃນຮູບແບບໂຮກລະ ບາດໃນພື້ນທີ່ທີ່ປູກເຂົ້າລູກປະສົມປາກົດວ່າແນວພັນເຂົ້າລູກປະສົມແມ່ນຕິດເຊື້ອພະຍາດໄດ້ງ່າຍກວ່າແນວພັນເຂົ້າທ້ອງຖິ່ນ.²⁴ ຈາກການລາຍງານໃຫ້ຮູ້ວ່າໃນເດືອນເມສາ ປີ 2008 ທີ່ຜ່ານມາຢູ່ຫຼາຍໆພາກຂອງປະເທດບັງກະລາເທດໄດ້ເກີດມີການແຜ່ລະບາດຂອງພະຍາດເຂົ້າໃບແຫ້ງຫຼາຍກວ່າ 24 ຊະນິດທີ່ທຳລາຍຜົນລະປູກຂອງເຂົ້າລູກປະສົມຢ່າງໜັກໜ່ວງ. ສ່ວນເມັດພັນເຂົ້າລູກປະສົມນັ້ນແມ່ນນຳເຂົ້າມາຈາກໄທ ແລະ ຈີນ ເຊິ່ງຊ່ຽວຊານບາງທ່ານເຊື່ອວ່າຄຸນນະພາບຂອງມັນຕ່ຳ.

ຫຼາຍກວ່າທົດສະວັດມາແລ້ວທີ່ລັດຖະບານບັງກະລາເທດໄດ້ອາໄສການນຳເຂົ້າແນວພັນເຂົ້າລູກປະສົມ ແລະ ສຸດທ້າຍ ມັນກໍ່ຄຸກຄາມຍຸດທະສາດການສົ່ງເສີມທີ່ກວມເອົາທັງການປູກເຂົ້າລູກປະສົມຕົ້ນທຶນຕ່ຳ ທີ່ເຮັດໃຫ້ຊາວນາບັງກະລາເທດຫຼາຍໆຄົນມີທຶນສິນຖ້ວມຫົວຍ້ອນແນວພັນເຂົ້າລູກປະສົມທີ່ນຳເຂົ້າມານັ້ນ ບໍ່ມີປະສິດທິພາບເຖິງແມ່ນວ່າເນື້ອທີ່ການປູກຈະສູງເຖິງ 1 ລ້ານເອເຄີ້ ໃນປີ 2008 ກໍ່ຕາມ (ປະມານ 404,858.3 ເຮັກຕາ; 1 acre=2 ໄລ່ ເຄິ່ງ). ໃນຊ່ວງໄລຍະນີ້ບັງກະລາເທດໄດ້ປ່ອຍ 60 ຊະນິດ ພັນເຂົ້າລູກປະສົມອອກຢູ່ພາຍໃນປະເທດ ໃນນີ້ 2 ຊະນິດພັນແມ່ນພັດທະນາໂດຍສະຖາບັນຄົ້ນຄວ້າເຂົ້າ ບັງກະລາເທດ, 6 ຊະນິດພັນມາຈາກອິນເດຍ, 1 ຊະນິດ ພັນມາຈາກຟິລິບິນ ແລະ 51 ຊະນິດພັນທີ່ຍັງເຫຼືອແມ່ນມາຈາກຈີນ.

ຢ່າງໃດກໍຕາມຮອດປີ 2009, ບັນດາ ຊາວນາບັງກະລາເທດກໍເຫຼືອອົດກັບ ຜົນຜະລິດ ແລະ ຄຸນນະພາບທີ່ຕໍ່າ ພ້ອມຍັງຂາດ ຄວາມສາມາດໃນການ ປັບຕົວເຂົ້າກັບສະພາບແວດລ້ອມໃໝ່ ໄດ້ຂອງເຂົ້າລູກປະສົມ, ຈຶ່ງ ເຮັດໃຫ້ ເຂົາເຈົ້າຂາດຄວາມເຊື່ອໝັ້ນ ແລະ ບໍ່ ຢາກປູກເຂົ້າລູກປະສົມອີກ ເຖິງແມ່ນ ວ່າລັດຖະ ບານ ແລະ ພາກສ່ວນ ອື່ນໆທີ່ກ່ຽວຂ້ອງຈະພະຍາຍາມ ຊຸກຍູ້ ໂດຍການເລື່ອນໄລຍະເວລາ ການໃຫ້ ເງິນຊ່ວຍເຫຼືອແກ່ຊາວນາອອກໄປ ຕື່ມອີກກໍຕາມ, ແຕ່ການຊຸກຍູ້ຄືດັ່ງກ່າວ

ນາເຂົ້າທີ່ຖືກເສຍຫາຍຈາກເພັຍຈັກຈັນໃນແຂວງໄຊນາດ, ໄທ

ກໍສາມາດບັນລຸພຽງແຕ່ເຄິ່ງໜຶ່ງຂອງ ເປົ້າໝາຍທີ່ໄດ້ກຳນົດໄວ້ຄື 10,000 ໂຕນ ຂອງແນວພັນເຂົ້າລູກ ປະສົມ. ຜົນດັ່ງກ່າວເຮັດໃຫ້ເນື້ອທີ່ການປູກເຂົ້າລູກປະສົມຫຼຸດລົງ.

ຄວາມລົ້ມເຫຼວຂອງເຂົ້າລູກປະສົມດັ່ງກ່າວແມ່ນບໍ່ໄດ້ສ້າງຄວາມແປກໃຈອັນໃດເລີຍສໍາລັບ ທ່ານສາສະດາ ຈານ ດຣ. Kasumbogo Untung ໜຶ່ງໃນບັນດານັກວິທະຍາສາດເຂົ້າທີ່ມີຊື່ສຽງຂອງອິນໂດເນເຊຍທີ່ເປັນ ນັກຄົ້ນຄວ້າກ່ຽວກັບແມງໄມ້ ທີ່ມະຫາວິທະຍາໄລ Gadjah Mada ຢູ່ Yogyakarta. ເພິ່ນ ແລະ ເພື່ອນ ຮ່ວມງານຂອງເພິ່ນກໍເຄີຍພົບບັນຫາຫຼາຍໆຢ່າງທີ່ກ່ຽວກັບເຂົ້າລູກປະສົມມາດົນນານແລ້ວ ໂດຍສະເພາະແມ່ນ ຄວາມອ່ອນແອຕໍ່ສັດຕູພືດ ແລະ ການຕິດເຊື້ອພະຍາດໄດ້ງ່າຍ. ໃນຄວາມເປັນຈິງ ເພິ່ນເວົ້າວ່າເພິ່ນເອງກໍ ມັກໃຊ້ເຂົ້າລູກປະສົມເພື່ອສິດສອນນັກຮຽນຂອງເພິ່ນຕະຫຼອດເພາະວ່າມັນເປັນຊະນິດພັນດຽວ ທີ່ເຮັດໃຫ້ພວກ ເຂົາເຂົ້າເຖິງຈຳພວກສັດຕູພືດ ແລະ ພະຍາດໄດ້ໂດຍກົງຈາກທີ່ຢູ່ອິນໂດເນເຊຍຈະເຄີຍເຫັນແຕ່ຢູ່ໃນປື້ມ ຕຳລາເທົ່ານັ້ນ. ປັດຈຸບັນເພິ່ນເປັນຫວ່ງວ່າການປູກເຂົ້າລູກປະສົມໃນພື້ນທີ່ອັນກວ້າງໃຫຍ່ນີ້ຈະເປັນເຫດເຮັດ ໃຫ້ບັນດາສັດຕູພືດພື້ນຊື້ນໃໝ່ເຊັ່ນ ເພັຍຈັກຈັນສີນ້ຳຕານ. ທ່ານ ດຣ. Kasumbogo ເວົ້າວ່າ "ມັນເປັນຕາ ຫ້າເສຍດາຍແທ້ໆ" ທີ່ລັດຖະບານໃຫ້ການສົ່ງເສີມເຂົ້າລູກປະສົມເພາະວ່າມັນຈະທຳລາຍຄວາມກ້າວໜ້າຂອງ ວຽກງານການປາບສັດຕູພືດຢູ່ໃນປະເທດ ແລະ ມັນຍັງເປັນສາເຫດເຮັດໃຫ້ຊາວນາເພີ່ມການນຳໃຊ້ຢາປາບ ສັດຕູພືດ ແລະ ປຸ່ຍເຄມີນຳອີກ.²⁵ ທ່ານ ດຣ. Kasumbogo ຍັງໄດ້ກ່າວມ້ວນ ທ້າຍອີກວ່າ "ເຂົ້າລູກປະສົມ ແມ່ນຊະນິດພັນເຂົ້າຄຸນໝູ່ທີ່ຕ້ອງການໃຫ້ເອົາໃຈໃສ່ເບິ່ງແຍງເປັນພິເສດ ຫຼາຍກວ່າເບິ່ງແຍງເດັກນ້ອຍ".

ໃນເດືອນມັງກອນປີ 2007, ລັດຖະບານກາງຂອງອິນໂດເນເຊຍໄດ້ເລີ່ມເຮັດໂຄງການເຂົ້າລູກປະສົມໂດຍ ໂຄງການດັ່ງກ່າວມີມູນຄ່າສູງເຖິງ 651 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ, ເພື່ອແຈກຢາຍແນວພັນເຂົ້າ 2,000 ໂຕນ ແລະ ປ່ຽນແທນພື້ນທີ່ການຜະລິດເຂົ້າທີ່ຊາວນາຜະລິດ 135,000 ເຮັກຕາ ໄປເປັນພື້ນທີ່ການຜະລິດເຂົ້າລູກ ປະສົມ. ເຖິງແມ່ນວ່າຈາກການສຶກສາໃນທ້ອງຖິ່ນພົບວ່າເຂົ້າລູກປະສົມຈະບໍ່ເພີ່ມຜົນຜະລິດ ແລະ ຈາກການ

ທົດລອງຂອງໂຄງການໃນເບື້ອງຕົ້ນ ກໍ່ສົ່ງຜົນເສຍຫາຍຢ່າງໜັກໜ່ວງ ໃຫ້ແກ່ຊາວນາຜູ້ທີ່ເຂົ້າຮ່ວມໂຄງການ. ກ່ອນເດືອນຕຸລາ ປີ 2007, ບັນດາຊາວນາຜູ້ທີ່ເຂົ້າຮ່ວມໂຄງການໄດ້ປະສົບກັບຫຼາຍໆບັນຫາ. ຜົນຜະລິດທີ່ເຂົາເຈົ້າໄດ້ຮັບຈາກການປູກເຂົ້າລູກປະສົມແມ່ນພູດໂຕນຫຼາຍຈາກຄໍາໂຄສະນາ. ຊາວນາບາງຄົນກໍ່ບໍ່ໄດ້ຮັບຜົນລະບູກ ແລະ ກໍ່ຈຸດນາຂອງຕົວເອງຖິ້ມດ້ວຍຄວາມໝົດຫວັງ. ຊາວນາທີ່ຢູ່ແຂວງ Gorontalo ຜູ້ທີ່ປູກເຂົ້າລູກປະສົມຊະນິດພັນ Arize (ຜະລິດໂດຍບໍລິສັດ Bayer) ລາຍງານວ່າເຂົ້າລູກປະສົມແມ່ນມີລົດຊາດທີ່ບໍ່ແຊບ ແລະ ນອກຈາກຈະມີມູນຄ່າການຜະລິດສູງແລ້ວມັນຍັງມີຄວາມອ່ອນແອຕໍ່ສັດຕູພືດຫຼາຍ.²⁰

ຊາວນາຜູ້ໜຶ່ງທີ່ມາຈາກບ້ານ Dusun Karang Duwet ທີ່ຕັ້ງຢູ່ຫ່າງຈາກທາງໃຕ້ຂອງເມືອງ Yogyakarta, ແຂວງ Central Java ປະມານ 25 ກິໂລແມັດໄດ້ ເວົ້າວ່າ “ພວກເຮົາກໍ່ຄືກັບສະຫຼາກກິນແບ່ງທີ່ລັດຖະບານນຳໃຊ້ເພື່ອທົດລອງຊະນິດພັນຕ່າງໆຂອງເຂົ້າລູກ ປະສົມ”. Ngupoyo Bogo ໜຶ່ງ ໃນກຸ່ມຊາວນາຢູ່ເຂດນັ້ນທີ່ໄດ້ຮັບທຶນຊ່ວຍເຫຼືອດ້ານແນວພັນເຂົ້າລູກປະສົມຈາກລັດຖະບານ ແລະ ພວກເຂົາ ເຈົ້າກໍ່ໄດ້ສະຫຼະເນື້ອທີ່ດິນຂອງພວກເຂົາ ທັງໝົດ 7 ຮຕ

BPH ລົງທຳລາຍທົ່ງນາໃນ Ciherang Sukamandi
ທິດຕາເວັນຕົກຂອງເກາະຊາວາ

ເພື່ອປູກເຂົ້າລູກປະສົມ ຊະນິດພັນ Sumber Alam Sutra's Bernas Super. ແຕ່ເນື່ອງຈາກວ່າແຮງງານບໍ່ພຽງພໍຈຶ່ງເຮັດໃຫ້ຊາວນາ ມີຄວາມຫຍຸ້ງຍາກທີ່ຈະປະຕິບັດຕາມ ການແນະນຳໃນການປັກດຳຕົ້ນກ້າ. ດັ່ງນັ້ນພວກເຂົາໄດ້ປັກດຳ ຕົ້ນກ້າ 20 ມື້ຫຼັງຈາກ ການຫວ່ານ (ແທນທີ່ຈະ ເປັນ 15 ວັນຕາມການແນະນຳຂອງພະນັກງານ ສົ່ງເສີມ). ຫຼັງຈາກນັ້ນ ປະມານ 2ເດືອນ, ຕົ້ນເຂົ້າ ຂອງເຂົາເຈົ້າຖືກທຳລາຍຢ່າງກະທັນຫັນຈາກ ແມງໄມ້ ແລະ ພະຍາດ. ທ້າຍສຸດ, ຊາວນາໄດ້ຫຼີກຕົ້ນ ເຂົ້າອອກ. ພາຍລຸນມາ, ພະນັກງານຈາກ Biotani, ອົງການ NGO ຂອງອິນໂດເນເຊຍທີ່ໄດ້ລົງມາເບິ່ງທົ່ງນາດັ່ງກ່າວໄດ້ກຳນົດວ່າມັນແມ່ນ ແມງແຄງດຳ ແລະ ບຶງທໍ່/ບຶງຮຳໃບທີ່ລົງທຳລາຍເຂົ້າໃນນາຂອງຊາວນາ.²⁷

ປີ 2008, ລັດຖະບານໄດ້ຂະຫຍາຍໂຄງການນີ້, ແລະ ບໍ່ສົງໄສວ່າຊາວນາຫຼາຍຄົນເມື່ອຍໃຈໃນການກ້າວເຂົ້າສູ່ການນຳໃຊ້ເຂົ້າລູກປະສົມ, ດ້ວຍຜົນທີ່ຕາມມາທີ່ຍາກລຳບາກ. ຈາກໂຮງຮຽນທີ່ທົ່ງນາຊາວ ນາ (FFS) ໃນຊຸມຊົນ Samben (ບ້ານ Argomulio, Sedayu), ຊາວນາ 36 ຄົນ ນຳໃຊ້ແນວ

27 ອິນໂດເນເຊຍ: “ເປັນຄວາມກັງວົນຫຼາຍກວ່າຄວາມຫວັງໃນເຂົ້າລູກປະສົມ” Hybrid rice blog, October 2007, <http://www.grain.org/hybridrice/?lid=196>

28 Op.cit.

29 Op.cit.

ພັນຕາມໃຈມັກ ເຂົ້າເຮັດການທົດລອງ ທີ່ Intani-2, ແນວພັນທີ່ມີຕະຫຼາດຮອງຮັບໂດຍ PT Bisi, ທີ່ໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫຼືອຈາກ CP ບໍລິສັດນາງຊາດຂອງໄທ. ມີສິ່ງລໍ້າໃຈໂດຍທາງບໍລິສັດໄດ້ໃຫ້ຄຳພັນສັນຍາວ່າເປັນແນວພັນທີ່ໃຫ້ຜົນຜະລິດ 13 ໂຕນ/ເຮັກຕາ, ຊາວນາຕົກລົງຈັດສັນທີ່ດິນ 5 ເຮັກຕາ ໃນ 16 ເຮັກຕາ ທີ່ຄຸ້ມຄອງໂດຍໂຮງຮຽນຂອງເຂົາເຈົ້າໃຫ້ແກ່ການທົດລອງ. ໃນເວລາທຳການເກັບກຸ່ງ, ຜົນຜະລິດໄດ້ພິສູດວ່າບໍ່ເປັນໄປຕາມທີ່ໄດ້ຄາດໝາຍໄວ້. ຜົນຜະລິດໄດ້ພຽງ 9,6 ໂຕນ/ເຮັກຕາ, ຫຼຸດຄາດໝາຍທີ່ໄດ້ໃຫ້ຄຳພັນສັນຍາ 3,4 ໂຕນ. ມັນຍັງໄດ້ຮັບຜົນເສຍຫາຍຈາກການທຳລາຍ-ເຖິງວ່າມີ ບໍ່ຫຼາຍ-ຈາກດ້ວງກຳ, ແລະ ມັນເປັນຄວາມເຫັນຂອງສ່ວນຫຼາຍໃນໝູ່ຊາວນາທີ່ເຂົ້າລູກປະສົມບໍ່ມີຄວາມ ທົນທານຕໍ່ແມງໄມ້ ແລະ ພະຍາດ. ເຂົ້າລູກປະສົມສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຊາວນາ ບໍ່ສາມາດເກັບຮັກສາໄວ້ ເປັນແນວພັນໄດ້ພາຍຫຼັງທີ່ຈ່າຍຄ່າແນວພັນໃນລາຄາສູງເຖິງ 50,000 Rp/ກິໂລ ໃຫ້ແກ່-Intani-2, ໃນຂະນະທີ່ແນວພັນທີ່ໄປ IR-64 ມີລາຄາພຽງ 6,000 Rp/ກິໂລ. ການທົດລອງທີ່ມີການຊ່ວຍເຫຼືອທາງດ້ານ ເງິນຄຳບໍ່ສາມາດໂນ້ມນ້າວໃຫ້ເຂົາເຈົ້າສືບຕໍ່ນຳໃຊ້ເຂົ້າລູກປະສົມ.²⁸

ໃນເນື້ອທີ່ນາແຫ່ງອື່ນທີ່ຢູ່ນອກເຂດ Yogyakarta, ກໍ່ຖືກແມງແຄງດຳໂຕດຽວກັນລົງທຳລາຍທັງນາຂອງຊາວນາທີ່ປູກຊະນິດພັນເຂົ້າລູກປະສົມ Pioneer/Dupont ໃນເນື້ອທີ່ 1.5 ເຮັກຕາ, ໃນບ້ານນ້ອຍ Mingas Baru, ຂອງຜູ້ສຳເລັດລາດຊະການແຜ່ນດິນ Klaten. ທັງນາເຂົ້າຂອງເພິ່ນຕົກຢູ່ໃນ ອັນຕະລາຍ. ແມ່ນແຕ່ຢາປາບສັດຕູພືດທີ່ໃຊ້ໃນອັດຕາສ່ວນສູງກໍ່ບໍ່ສາມາດຊ່ວຍໃຫ້ພັນຈາກຜົນເສຍຫາຍໄດ້. ເພິ່ນໄດ້ເວົ້າວ່າ ເພິ່ນບໍ່ສາມາດບັນລຸ 13-15 ໂຕນ/ເຮັກຕາ-ທີ່ເປັນຄາດໝາຍທີ່ສູງກວ່າຜົນ ຜະລິດປົກກະຕິເຖິງ 2 ເທົ່າ-ທີ່ເຮັດໃຫ້ເພິ່ນຕັດສິນໃຈຊື້ເອົາມາປູກໃນ ລາຄາ 45,000 Rp/ກິໂລ. ນີ້ເປັນຄັ້ງທຳອິດໃນ 12 ປີທີ່ມີບັນຫາດ້ານແມງໄມ້ຄືແນວນີ້ ແລະ ເປັນຄັ້ງທຳອິດທີ່ນາເຂົ້າຂອງເພິ່ນ ພົບຄວາມຫຼົ້ມເຫຼວ.²⁹

ຢຸດເຊົາເຂົ້າລູກປະສົມ, ຢຸດເຊົາລະບົບອາຫານອຸດສາຫະກຳ

ແນວຄວາມຄິດໃນການນຳໃຊ້ເຕັກໂນໂລຊີເຂົ້າລູກປະສົມເພື່ອລ້ຽງມະນຸດນັ້ນ ເປັນຜົນປະໂຫຍດແກ່ບັນດາບໍລິສັດທີ່ຢູ່ເບື້ອງຫຼັງຢ່າງແນ່ນອນ: ເຂົາເຈົ້າເປັນຜູ້ໄດ້ຮັບຜົນຕອບແທນອັນໃຫຍ່ຫຼວງຈາກການຂາຍ ແນວພັນ ແລະ ເຄມີກະສິກຳ. ສິ່ງນີ້ແມ່ນເໝາະສົມທີ່ສຸດສຳລັບການຜະລິດຂະໜາດໃຫຍ່, ເຕັກໂນໂລຊີສູງ, ຮູບແບບການຜະລິດທີ່ກວ້າງຂວາງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດໃຫ້ຄວາມສົນໃຈ. ມັນບໍ່ເປັນຄວາມລັບທີ່ວ່າ ທົວໜ້າຝ່າຍໂຄສະນາຂອງພາກເອກະຊົນບໍ່ໄດ້ລົງມືປະຕິບັດແຕ່ເປັນຜູ້ຄວບຄຸມການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ. ຊາວນາທີ່ປູກເຂົ້າລູກປະສົມຕ້ອງໄດ້ຊື້ແນວພັນຈາກບໍລິສັດໃນທຸກໆລະດູການຜະລິດ. ເຮັດການຄວບຄຸມເຕັມອັດຕາ, ມີຜົນກຳໄລມະຫາສານ. ຄັນຊັ້ນມັນແມ່ນແນວໃດ? ມັນເປັນທຸລະກິດ ໃຫຍ່ທີ່ເຮັດວຽກພຽງໜ້ອຍດຽວໃນການພັດທະນາການກະສິກຳ. ລັດຖະບານຕ້ອງໄດ້ຮັບສ່ວນແບ່ງຊັ້ນ ໃຫຍ່ຈຶ່ງບໍ່ໃຫ້ຢຸດເຊົາ.

ຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ເຫດຜົນການປົ່ງການກວ່າ 1 ທົດສະວັດມານີ້ໃນການລົງທຶນໃສ່ເຂົ້າທີ່ຂາດ ປະສິດທິພາບຄືແນວນີ້ແມ່ນພຽງພໍແລ້ວ. ເຂົ້າລູກປະສົມ, ຈະດ້ວຍເຫດຜົນທີ່ຈຳເປັນໃດໆກໍ່ຕ້ອງຢຸດເຊົາ. ເລີ່ມຈາກຄວາມຮູ້ສຶກຕື່ນຕົວ ທີ່ສະແດງອອກໃນການປະຕິເສດການນຳໃຊ້ເຂົ້າລູກປະສົມ, ມັນຄວນໄດ້ກ່າວ ປະນາມໃນທົວຂໍ້ການຕໍ່ຕ້ານໃນທົ່ວໂລກ ທີ່ວ່າລະບົບອຸດສາຫະກຳອາຫານໄດ້ທຳລາຍການດຳລົງຊີວິດ ຂອງຊາວນາ ແລະ

ສິ່ງແວດລ້ອມ. ວິກິດການທາງດ້ານອາຫານທີ່ພື້ນເຂົ້າລູກປະສົມຂຶ້ນມາໃໝ່ຈາກ ການເຂົ້າຫາຄວາມຕາຍທີ່ເປັນຜົນຂອງມັນຄືມີຫຼາຍໆລະບົບອຸດສາຫະກຳອາຫານທີ່ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນແກ່ຊະນິດປູກ, ແກ່ກຸ່ມທີ່ຜະລິດອາຫານກະສິກຳຂະໜາດນ້ອຍ. ມັນເປັນການພື້ນຄືນຂຶ້ນມາໃໝ່ ຂອງເພີ່ມຈັກຈັນ, ເຂົ້າລູກປະສົມທີ່ປູກພຽງແຕ່ຊະນິດດຽວນັ້ນເປັນຕຳລາແຫ່ງຄວາມຫາຍຍະນະ. ການຂະຫຍາຍເຂົ້າລູກປະສົມຈະບໍ່ໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂ, ແຕ່ທີ່ຈິງແລ້ວບັນຫາຄວາມບໍ່ພື້ນຄົງຂອງອາຫານຈະ ຫັກໜ່ວງຂຶ້ນຕື່ມ.

ຄວາມຕ້ອງການໃນການ “ຜັນແຍກ-ການເຮັດໃຫ້ແຜ່ໄປທົ່ວໂລກ” ຂອງລະບົບອຸດສາຫະກຳແມ່ນຈະ ແຈ້ງ. ມັນຕ້ອງໄດ້ກ້າວຖອຍຫຼັງໂດຍການສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງໃຫ້ແກ່ການຜະລິດອາຫານຂອງທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ກໍ່ສ້າງຄືນໃໝ່ການຜະລິດອາຫານຂອງທ້ອງຖິ່ນ ແລະ ລະບົບການແບ່ງປັນ. ມັນໝາຍເຖິງການກຳນົດ ໃນການຍົກລະດັບຈາກການປູກພືດຊະນິດດຽວກ້າວສູ່ການປູກພືດຫຼາຍຊະນິດນຳກັນ, ແລະ ການບັນຊາການສູ້ຮົບເພື່ອໃຫ້ໄດ້ມາໃນສິ່ງທີ່ມີປະສິດທິຜົນໂດຍເລີ່ມຈາກແນວພັນ. ພ້ອມນັ້ນ, ຍັງຕ້ອງໃຫ້ເນື້ອທີ່ດິນຢູ່ໃນກຳມີຂອງຊຸມຊົນ, ດ້ວຍການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດທີ່ສຳເລັດຜົນຕໍ່ກັບການແບ່ງປັນ ຄືນໃໝ່ເນື້ອທີ່ດິນ, ໃຫ້ຊຸມຊົນເຫຼົ່ານີ້ສາມາດເຂົ້າເຖິງທີ່ດິນຂອງຕົນ ແລະ ແຫຼ່ງທຶນຢ່າງເຕັມສ່ວນ. ມີແຕ່ການຄວບຄຸມຢ່າງເຕັມສ່ວນ ໃນທີ່ດິນຂອງຊຸມຊົນເທົ່ານັ້ນຊາວນາຈຶ່ງຈະສາມາດຄວບຄຸມໄດ້ທັງໝົດລະບົບການຜະລິດ. ພຽງສິ່ງນີ້ເທົ່ານັ້ນທີ່ຊາວນາຈະມີທາງເລືອກທີ່ ແທ້ຈິງດ້ານແນວພັນທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ ສາມາດກຳນົດທິດທາງການກະສິກຳ, ເຮັດໂຄງສ້າງການຕະຫຼາດຄືນໃໝ່, ແລະ ຈະຄືນພົບຄືນໃໝ່ ກ່ຽວກັບຄວາມອຸດົມຮັ່ງມີທາງດ້ານມາດ ຖານກ່ຽວກັບອາຫານການກິນທີ່ອີງໃສ່ຊີວະນາໆພັນ.

ການແຈ້ງຂ່າວຮ່ວມຂອງປີ 2010 ນີ້ ໄດ້ເວົ້າເຖິງການຊຸກຍູ້ການນຳໃຊ້ເຂົ້າລູກປະສົມໃນປັດຈຸບັນ, ແລະ ໄດ້ກວດສອບວ່າມັນ ໄດ້ສືບຕໍ່ຫຼົ້ມເຫຼວຄືແນວໃດໃນຊາວນານ້ອຍຂອງເອເຊຍ. ມັນໄດ້ສະແດງໃຫ້ເຫັນໃນບົດສະເໜີ, ການວິເຄາະ ແລະ ການສົນທະນາທີ່ *Harnessing Diversity: ກອງປະຊຸມ ຍຸດທະສາດພາກພື້ນກ່ຽວກັບເຂົ້າລູກປະສົມ ແລະ ທາງເລືອກດ້ານແນວພັນຂອງ ຊາວນາ*, ຈັດຂຶ້ນທີ່ Diliman, Quezon City, ຟີລິບປິນ ຄັ້ງວັນທີ 14-16 ຕຸລາ 2009, ຈັດຮ່ວມກັນໂດຍ KMP, MASIPAG ແລະ GRAIN, ແລະ ໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນໂດຍ ASTM. ເອກະສານນີ້ໄດ້ຂຽນຂຶ້ນ ຮ່ວມກັນ, ຮຽບຮຽງ ແລະ ພິມເຜີຍແຜ່ທີ່ຮັບຮອງຮ່ວມໂດຍ: AGRA ອິນໂດເນເຊຍ, BIOTHAU ໄທ, BKF ບັງຄະລາເທດ, BRG (PNG), GRAIN, KMP ຟີລິບປິນ, MASIPAG ຟີລິບປິນ, PANAP, SAEDA ລາວ, SEARICE, ແລະ UBINIG ບັງຄະລາເທດ. ເອກະສານນີ້ ບໍ່ໄດ້ສະ ຫງວນລິຂະສິດ ແລະ ອາດສາມາດສ້າງຂຶ້ນໄດ້ອີກ, ແປໄດ້ ແລະ ເຜີຍແຜ່ໄດ້ຢ່າງເຕັມສະບັບ ຫຼື ສ່ວນໜຶ່ງເພື່ອນຳໃຊ້ໃນທາງທີ່ບໍ່ແມ່ນເພື່ອການຄ້າ. ພວກເຮົາພຽງແຕ່ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ຮັບຮູ້ຕົນສະບັບເທົ່ານັ້ນ.